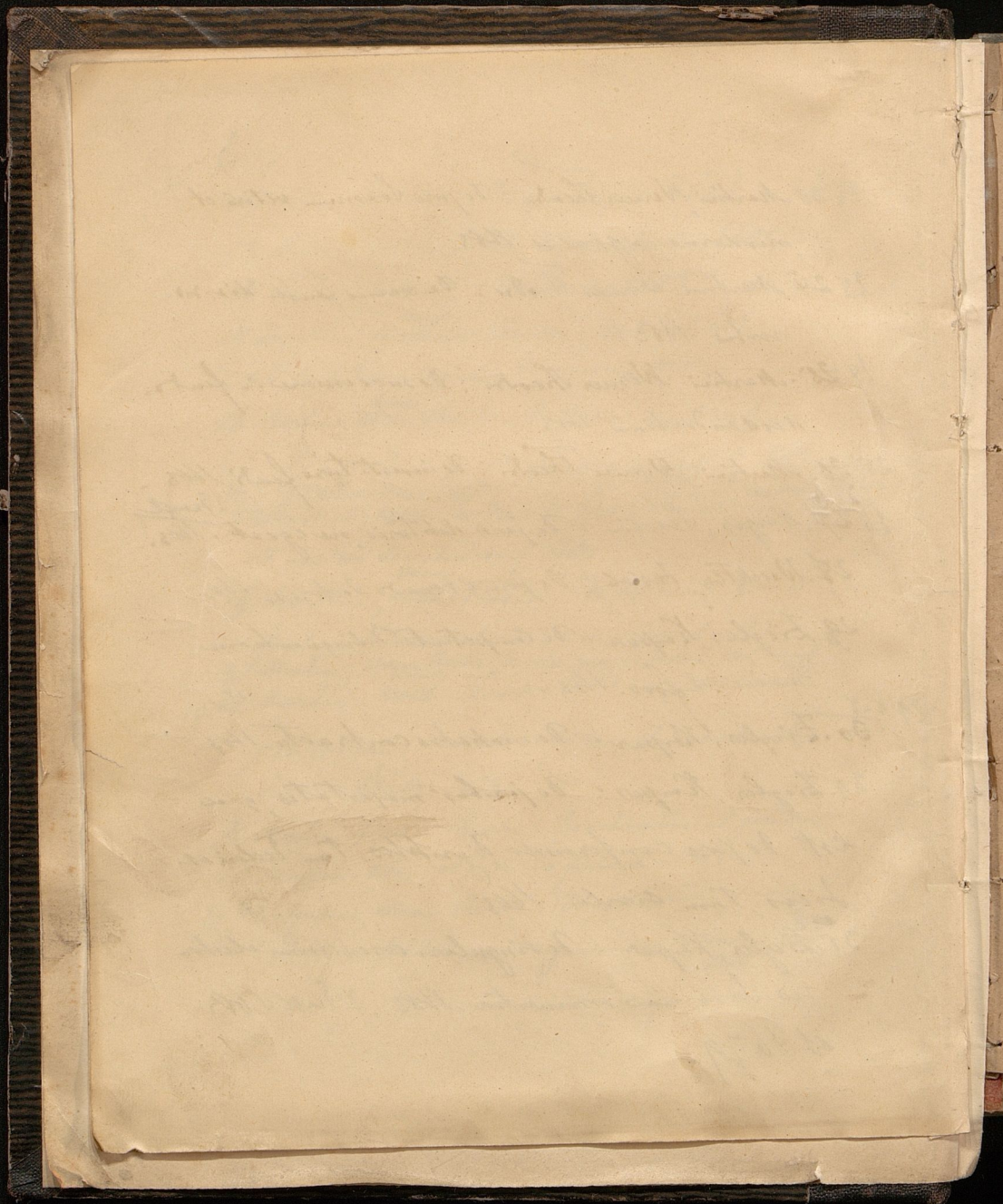


- 90
 1. Calovius, Abraham, Decanus Collegii theologiae: orationes
 pascuae, Junij, Hofmanni... in. lat. 1663.
 2. Klengelius, Christianus: De dominio. 1663.
 3. Klengelius, Christianus: Sceleton chronologicum
 seu methodica compilatio Temporum, quae in
 Jure Canonico, Civili, Fundati et Saxoniae occu-
 runt. 1663.
 4. Klengel, Christianus: De contractibus consummati-
 cas. 1663.
 5. Klengel, Christianus: De consuetudinibus Romanorum.
 1663.
 6. Lederer, Michael Friedr: De possessione. 1663.
 7. Lederer, Michael Friedr: Jus bestiale. 1663.
 8. Lederer, Michael Friedr.: De jure bestiali: Vom Recht
 der Wilden Thiere. 1663. 1725.
 9. Lederer, Michael Friedr.: De iustitia belliprinti.
 1663.
 10. Lederer, Michael Friedr.: De subordinatione defen-
 sionum imperfectae aetatis. 1663. ? 2. Aufl.
 10. Leyer, Wilhelm: De rebus communibus. 1663.

11926

12. Lessen, Wilhelm: De apomagis. 1663. 2. Aufl.
13. Lessen, Wilhelm: De ceteratione. 1663.
14. Lessen, Wilhelm: De seruo. 1663.
15. Martini, ^{Werner} ~~Wilib.~~ Theodor: De sanctitate
et iustitia legum Romanarum. 1663.
16. Martini, ^{Werner} ~~Wilib.~~ Theodor: De iure, quod dicitur.
ut feudum, iudicium et maritalium, compet. 1663. 2. Aufl.
16. Martini, ^{Werner} ~~Wilib.~~ Theodor: De feudi administratione
et amissionis resolutione. 1663.
17. Martini, ^{Werner} ~~Wilib.~~ Theodor: De personis, quae
feudum dare vel accipere possunt. 1663.
18. Martini, ^{Werner} ~~Wilib.~~ Theodor: De rebus, quae in feudum dari possunt. 1663.
19. Martini, ^{Werner} ~~Wilib.~~ Theodor: De successione
proximum collateralium, et praescriptio-
line feudi. 1663.
20. Martini, ^{Werner} ~~Wilib.~~ Theodor: De actionibus ab feudum
competentibus, et iudicio feudali. 1663.
21. Martini, ^{Werner} ~~Wilib.~~ Theodor: De autoritate iuris
feudalis feudorum, origine ac defensione. 1663.

- 22 25. Martini, Werner Theodri : De jure Saxonum veteris et
modernis in genere. 1663.
- 23 24. Martini, Werner Theodri : De variis feudi divisi-
onibus. 1663.
- 24 28. Martini, Werner Theodri : De successione in feudo
descendentium. 1663.
- 25 28. Martini, Werner Theodri : De investitura feudi. 1663 -
29. 1663.
- 26 27. Merger, Joachim : De jure debitoris, ne egeat. 1663.
27. Waechter, Fodol : De jure excaudi doctores. 1663.
28. Ziegler, Kaspar : De Competenti delinquentium
Indica et foro. 1663.
- 29 30. Ziegler, Kaspar : De motibus contractu. 1663.
31. Ziegler, Kaspar : De juribus majestatis, quae
est de jure conferendi dignitates, tum Ecclesias
Sicis, tum Civiles. 1663.
31. Ziegler, Kaspar : De singulari serenissimi electo-
ris Saxoniae omnium. 1663. 2. Aufl. 1663
et 1679.



1663 581
146
I. N. 7.
DISSERTATIO JURIDICA;
De

CONTRACTI-
BUS CONSENSUA-
LIBUS,

Quam

Consensu Magnifici Jctorum ordinis,

PRÆSIDE

RECTORE MAGNIFICO,

VIRO

Nobilissimo, Consultissimo ac Excellentissimo,

DN. CHRISTIANO *Helngeln*/

Jcto Amplissimo, Antecessore celeberrimo, Curia Electoralis
Consistorii Ecclesiastici, Scabinus & Facultatis Juridicae
Assessor gravissimo &c.

DN. Praeceptore ac Promotore suo omni observan-
tia devenerando.

defendet

JOHANN: RUDOLPH *Kephun*/

AUTOR

Die 4. Julii.

WITTEBERGE,

Literis MATTHÆI HENCKELII,
ANNO M.DC. LXIII.

SERENISSIMO, AC CELSISSIMO PRIN.
CIP I AC DOMINO

DN. JOHANNI,
PRINCIPI ANHALTINO,
COMITI ASCANIÆ, DOMINO DE
ZERBST, BERENBURGK, JHEVERN
ET KNIEPHAUSEN,

&c. &c.

DOMINO suo clementissimo.

Hoc Exercitium Academicum

quàm humilissimè

offert

AUTOR

JOHANN. RUDOLPH. REPHUN.

adeo ut cessante causa impulsiva, & necessitante, ad illud
 emendi vendendique remedium confugere isti vivendi
 studio vix conveniens visum fuerit. At displicita postmo-
 dum communiōe, quippe quæ non iustitia erat, sed facti
 2. potius & mera liberalitatis, uti id egregiè demonstrat
Exc. Dn. Joh. Strauch. in dissert. de Imper. mar. cap. 1. & actuali
dominio per possessionem quaesito, l. 1. §. 1. D. de acquir. vel
amitt. poss. gentibusque in universum terrarum orbem
 dispersis, exorta inter homines naturalis rerum indigen-
 tia, comitia quasi illis indixit, & ad introducenda συναδά-
 γματα, societati humanæ maximè conducibilia author
 3. fuit. *Ahasverus Fritsch. de monopol. cap. 1. num. 21.* Et hæc συναλ-
 γματα jure gentium introducta l. 5. ff. de 3. & 7. & à poste-
 ritate summo studio propagata, ad singulas deinde nationes
 transmissa, ab iis tanquam divinum donum in hunc
 usque diem exulta sunt. Uti enim cum venerabili anti-
 quitate naturam universalis cognationis, ob quam homi-
 nem homini insidiari nefas ducitur l. 3. ff. de 7. & 7. aucto-
 rem crediderunt; ita contrahendi studium humanæ indi-
 gentiæ promum condum judicarunt. Testatur hoc egre-
 4. giè *Petrus Cunæus lib. 1. de Rep. Hebræor. cap. 4.* ubi in hæc ver-
 ba erumpit: *Profecto diversas omnino gentes negotiatio ita so-*
ciavit, ut quod genitum est usquam, id apud omnes natum esse
videatur. Seneca quoque lib. 4. de benef. cap. 12. *Mercato-*
rem instar medici urbibus. prodesse scribit: & Baldus conf. 348.
vol. 1. mercatorum & Camporum massam summum bonum esse,
gentiumq. elementum. Idem judicarunt alii allegati à Joh.
Marquard. cap. 2. lib. 1. n. 12. & seqq. tract. de jur. Mercato-
rum & commerc. singulari, quibus junge Plinium Nat.
Hist. lib. 10. cap. 29 l. 1. §. 20. ff. de exerc. art. l. 44. pr. de usu
cap. l. 2. ff. de nund. Neque tantum summam rerum ino-
 piam sublevat, sed & potentissimorum Regum & floren-
 tissimarum Rerump. amicitias conciliat, ipsasque regio-
 nes

nes celeberrimas, simul & potentissimas reddit, nec non ipsam religionem christianam disseminat, *Didac. SAVED, in Idea boni Principis Symb. Polit. 68. Marquard. d. l. num. 27. 28. Ahasverus Fritsch. de monop. c. 1. n. 26.* Et hoc ipsi mundi Domini ac Rectores animadvertentes, indultis & repetitis immunitatibus atque privilegiis conservandis, promovendis, & restaurandis commerciis omni tempore studuerunt, Marcus Zverius Boxhorn. sub explicat. 10. lib. 1. Instit. Polit. pos. 3. & novissimè artic. 9. pacific. Osnabrug. Negotiatio quidem per se virtus non est, neque tamen exinde vitium, sed actum constituit indifferentem can. 10. & 12. dif. 88. Separanda propterea vitia negotiantium à negatione ipsa *Consultis. Dn. Habn. in Wesenbec. tit. de contrah. empt. num. 5. Johann. Loecenius de ordinan. Rep. cap. 11. Conradus à Summenhart de contract. quæst. 50. & seqq. Marquard. cit. tract. lib. 1. c. 2. n. 53 54. Johann. Loecen. de Rep. Apum. cap. 6.* Hinc Servilius apud Dionys. Halicarnas. lib. 6. usum contractuum in genere trutinans eorum fidem optimum in vita, contra omnes injurias, remedium & retinendæ concordia commodissimum, judicat. Ex hisce nonnullos ut impræsentiarum explicando delibarem, meumque suo semper modulo meriendum ingenium, in cultum hactenus, cordatioribus exponerem, præter charissimi Dn. Patris justum tum materia nobilitas, tum prudentissimum Aristippi apud Laertium responsum, percontanti, quæ potissimum adolescentibus sint addiscenda? hoc modo communicatum, quæ viris usui futura sunt, adegit. Ad quod proximè accedit Dn. David Mevius, vir suâ laude major, in dedicat. comm. jur. Lubec. quando scribit: Nata & destinata vitæ civili prudentia frustra & præpostere, imò perniciosè colitur, cum ad scholam magis & opiniones, quàm ad vitam & praxin hominum natura & ingenii



9. niis congruam aptatur. Totum verò negotium ad quinq; revocare placuit capita: quorum (1) Emptionis; (2) Locationis, (3) Juris Emphiteutici, (4) Societatis, & deniq; (5) mandati naturam quodammodo exhauriet. Quod
 10. ut foeliciter cedat, Trinunius Dei clementiam & omnipotentiam supplici voce imploramus, exoramus.

CAPUT I.

De

EMPTIONE.

MEMBRUM I.

De Nominis acceptione & definitione, &c.

CONSPECTUS.

- | | |
|--|---|
| <p>1. Ratio ordinis & prolixitatis de-
regitur.</p> <p>2. Inscriptio capitis defenditur.</p> <p>3. Et exemplo stipulationis illustra-
tur.</p> <p>4. Æquivocatio vocabuli emtionis
traditur, ejusq; etymologia ad-
jungitur.</p> <p>5. Sententia, quod nimirum LL.
XII. Tabb. per emtionem quem-
cunq; contr actum innoxerint,
rejjicitur, & contraria appre-
henditur.</p> <p>6. Acceptio vocabuli emtionis infe-
ritur, & genuina definitio poni-
tur.</p> | <p>7. Singula definitionis membra ex-
plicanda assumuntur.</p> <p>8. Omnes contr actus videntur Ju-
ris Gentium.</p> <p>9. Quare dicatur contr actus em-
tionis contr actus consensualis.</p> <p>10. Error consensum suspendit.</p> <p>11. Estq; multiplex.</p> <p>12. Ad emendum nemo regulariter
potest cogi.</p> <p>13. Periculum rei vendita, & non-
dum tradita interdum statim
ad emtorem pertinet.</p> <p>14. Contr actus varia dividuntur.</p> <p>15. Omnes contr actus bonam fidem
desiderant.</p> |
|--|---|

16. Qui-

- 16. *Quinam in specie dicantur bone fidei & stricti juris.*
- 17. *Nominati & innominati qui & quotuplices?*
- 18. *Bilaterales vel non.*
- 19. *Nonnulli ab initio sunt ulro citroque obligatorii, nonnulli ex post facto.*
- 20. *Emtionis contractus ad minimum inter duos subsistit.*

- 21. *Quis dicatur venditor.*
- 22. *Sine merce nulla emtio.*
- 23. *Emtor unde dignoscatur.*
- 24. *Pretium unde dictum.*
- 25. *De ejus quidditate & qualitate differitur.*
- 26. *Emtio sua substantialia exuere non potest.*
- 27. *Sabiniana & Casiana opinio animi gratia defenditur.*

Institens institutionum methodo, à præsentī capite exordior. ^{1.} idque prolixiori negotio tractandum suscipio, quo fundamentis generalioribus hic motis, cætera facilius & brevius percurrere liceat. In inscriptione vero capitis solitarie sum usus vocabulo Emptionis; non ut utrumque contrahentium, ratione acquisitionis, emptorem nuncuparem; quemadmodum Robertus 1. animadv. 8. græcæ derivationi nimio opere insistens ^{2.} perperam sentit: vel etiam emptionem commode pro venditione, ob synonymicum & confusum horum vocabulorum usum, quæ nonnulli ex male intellecta l. 19. ff. d. act. empt. colligunt, stare posse tacite inuicem: sed potius ut sub alterutro eorum verborum totum contractum comprehenderem, non quidem ex vocis significatione, sed rerum ac factorum necessaria conjunctione, & natura relatorum; quorum unum sine altero esse nequit. ^{3.} Donellus lib. XIII. Comment. cap. 1. Hilliger Donell. enucleat. p. 75. 1055. lit. C. Bachov. vol. 1. disp. 28. ad Treutl. rb. 1. lit. 1. Petrus Nicol. Mozzius de emt. col. 1. n. 3. 7. Dn. Franzk. in ff. de contrah. emt. n. 9. 10. exemplo sit stipulatio, quæ licet solum interrogationem stipulantis complectatur, responsionem tamen & ipsius promissoris unà involvit, idque non proprietate verbi, at maxime propter partium necessariam consequentiam, uti egregie loquitur Arnoldus Vinnius ad pr. Tit. Inst. de verb. obl. n. 1. Antequam autem ad ipsam definitionem deveniam, nonnulla de ipsius vocis emptionis ambiguitate, majoris perspicuitatis gratia, præmittere aggredior, cum aliàs plurimum momenti in illius

lius recta & comoda explicatione situm sit, teste Dn. Hahnio
4. in Wesemb. de Just. & Jur. n. 14. Etenim nativa & primavâ ori-
ginatione, ac significatione verbi introspectâ, apparet illud tam
generale esse, ut ambitu suo omnem alienationem, omnemque
rerum comparationem, utcunque factam, complectatur. Quo
respectu non insubidè Etymologiæ dici potest, quod emere sit
quasi è tuo metum facere, quod etiam non displicet Donello cit.
loc. Interim de argumentis ab etymologia petitis adi Dn. Schnei-
der. ad S. 2. *Instit. de Tutell. n. 7.* præprimis verò *Andr. Alciatum*
ad L. 13. de verb. Sig. ubi de allusione quoque tibi consulat. Mo-
dò dicta dilucidè confirmat *Sext. Pomp. Festus lib. 1. de verb. signif.*
sub lit. E. p. m. 54. ubi hunc in modum tradit: Emere quod nunc
est mercari, antiqui accipiebant pro sumere &c. Junge Varro-
nem lib. 2. de re rustica cap. 10. Et ita quoad latinitatis usum
emere spherâ suâ ceteros quoque contractus involvit. Sed an
idem de jure XII. Tab. asseri possit, quæstionis est. Affirmativè
à quamplurimis Jctis respondetur, tum quod in omni aliena-
tione, vel vera, vel imaginaria venditio, tanquam modus qui-
dam alienandi firmior intercesserit, *vid. Hüliger ad Donell. lib. 6.*
cap. 6. lit. B. tum, propter expressam *l. 29. §. 1. ff. de statu liber. vers.*
quoniam lex XII. Tab. emtionis verbo omnem alienationem comple-
xa videretur, & l. 8. §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypothec. solv. ubi
venditionis appellatio legatum quoque includere dicitur. Ve-
5. rum placet negativa, non obstantibus iis, quæ in contrarium
adducta sunt. Nam sicut modus non variat rem, ita ex adhibi-
to illo firmiori modo non sequitur ipsum actum præcedaneum
revera esse venditionis speciem. *Ad legem 29. §. 1.* respondemus,
eam esse introductam & in gratiam defuncti, ne voluntas ejus
depereat, *§. fin. Inst. de fidei commiss. libertat. §. 7. de Test. ordinand.*
l. 1. C. de SS. Ecclesiis &c. & in favorem libertatum conservanda-
rum, *Ulp. in fragm. tit. 2. §. 4. de Stat. lib. l. 23. §. 1. de liberali causa,*
quarum nomine antiquos legumlatores multa etiam contra
communes regulas statuisse manifestum, *§. 4. J. de donat. l. 24. §. 10.*
ff. de fide commiss. libertat. Denique *l. 8. quib. mod. pign. solv.* saltem
intelligenda est de identitate rationis *l. 6. de V. S.* quoad effectus
nimirum. *vid. latius hæc persequentem Dn. Franzkinm in ff. de*
contrah.

contrah. emt. d. num. 1. usque ad g. Bachov. vol. 1. disp. 28. th. 1. lit. B.
p. m. 1041. & 1042. Oswald Hilliger cit. loc. pag. 1056. In præsentii il- 6.
 lud strictè usurpamus, prout certum peculiarem, cæterisque
 contradistinctum contractum denotat, & definitur: *quod sit con-*
tractus, consensu initus de re, pro certo pretio tradenda; cujus ver- 7.
 ba singula seorsim explicanda. Generis loco stat contractus,
 quo nihil aliud intelligimus, quam tractatum seu factum, quod
 inter ipsos contrahentes ad creandam obligationem interce-
 dit, & sic intelligendus §. 3. l. 7. ff. d. curat. furios. nec contractus
 confundendi cum obligationibus, quæ juris sunt, pr. *Inst. de obl.*
 quantumvis non negem, obligationes nonnunquam pro con-
 tractibus usurpari per metonymiam effectus pro causa, ut in l. 5.
 ff. de Just. & J. non obstat l. 44. ff. de obl. & act. *Rittershus. cap. 3.*
protheoria tractatus ad l. 23. de R.I. p. m. 8. Omnes autem contra- 8.
 ctus cum fermè sint ex jure Gentium §. 2. *Inst. de Jur. Nat. Gent. &*
Civ. hunc quoque ipsi adscribimus. Et hæc de acceptione voca-
 buli, contractus nimirum, quatenus ad præsens propositum fa-
 cit, cujus præter à me datam definitionem commodam ^{videt}
Dn. Ludov. disp. 11. ad 4. lib. Inst. th. 2. licet Labovius, quæ extat
l. 19. ff. d. V.S. hic optime locum sibi vindicare queat. Sequitur in
 definitione quod sit contractus consensu initus, i.e. consensualis, 9.
 quoniam ad perfectionem suam, præter consensum, nil quic-
 quam desiderat. Cæteri solo consensu, quem secundum respon-
 sionem Pedii in l. 1. §. 3. ff. de pactis, l. 1. §. 1. & seqq. de obl. & act.
 omnis requirit contractus, contenti non sunt, sed præterea rei
 traditione ut plurimum substantiantur, adeò ut respici merea-
 tur id in uno quoque contractu, quod in eo eminet. *Dn. Franzk.*
in ff. de contrah. emt. n. 13. & de rebus creditis n. 5. Habn. in Wesemb.
de jure jur. n. 7. Rittersh. cit. loc. p. m. 10. Et dum solo nudo con- 10.
 sensu constare hunc contractum assero, i. errorem penitus ex-
 cludo, consensui è diametro contrarium l. 116. §. fin. de R. 7. l. 57.
de O. & A. Tanta quippe inter hæc est pugna, ut totum nego-
 tium per hunc vitietur, sive is sit circa personam qua cum con-
 trahimus, l. 2. in fin. pr. de Judicis, sive circa rem totaliter. l. 9. in
 pr. h. r. Partialis autem tum demum hunc enervat contractum, si
 forte corporis substantiam d. l. 9. §. 2. & 14. ff. h. aut ejus qualita-
 tem

B tem



- tem, ratione nimirum sexus, attingat l. ii. §. i. h. t. non ratione conditionis, aut cœterarum qualitatum, quarum intuitu contractus non irritatur, sicut nec ob errorem nominis, §. 29. Inst. de Legat. nisi emptor sciente venditore circumscriptus fuerit l. ii. §. 5. de act. emti. Dn. Franzk. in ff. de contrah. emt. n. 64. 65. (2) excludimus coactionem: quia libero omnino
12. consensu contractus hic perfici debet; & nemo ad emendum, vendendumve, sine prævia libera voluntate perducitur. l. ii. §. 13. l. 12. C. de contrah. emt. exceptis nonnullis casibus à Dn. Habnio explicatis ad Wesenb. tit. de contr. emt. n. 5. Ubiunque autem talis consensus, in contractu puro, errore & coactione non vitiatuS intervenisse dici potest, ibi statim periculum rei venditæ, sine culpa venditoris deteriorata, ad emptorem spectat. Quantumvis res nondum tradita sit, l. 3. pr. ff. de peric. & com. modo rei vend. rationem vide in l. 10. ff. de R. J. & §. 3. Inst. h. t. Idque obtinet regulariter, sicuti species certa vendita sit; secus si res fungibiles, circa quas distinguitur; utrum per aversionem, id est univertantur uno pretio vendantur Germ. überhaupt / an non; sed sigillatim. In tali casu cessare videtur omnis conditio tacita l. 62. §. 2. ff. de contrah. emt. posteriori non æque, ut non censeatur perfecta venditio, periculum quod concernit priusquam ad mensa fuerint l. 35. §. 5. de contrah. emt. l. 2. C. de peric. & com. mod. rei vendi: Alias notatu dignum, quod variæ extent contractuum divisiones, quibus dispescuntur in Civiles & Prætorias, quæ summa dicitur in §. 1. Inst. d. obligat: in reales & consensuales, & c. §. fin. Inst. d. tit. in bonæ fidei & stricti juris, in certos sive nominatos; & in certos seu innominatos, in νοον λεύερε & οιν λεύερε. Divisionem contractus in bonæ fidei & stricti juris, tanti æstimat Dn. Antonius Faber, decade 9. errore 1. circ. fin. p. m. 270. ut in hæc verba prorumpere non dubitet: Totam Jurisprudentiam perverti necesse est, aut differentiam, quæ olim fuit inter judicia bonæ f. & stricti juris, adhuc superesse. Hæc ille. Nulli quidem contractui deesse debet bonæ f. l. 4. C. d. obl. & act. nec tamen propterea omnes bonæ f. appellandi sunt; multo minus concludendum, nonnullos esse malæ fidei; quia, uti dixi, in omnibus bona fides requiritur. l. 2. §. 1. 2. ff. d. precario. Interim contractus bonæ fidei dici-
13. 14. 15. 16.

dicitur, qui pinguioris est juris, in quo bona fides largius & exuberanter adest: stricti juris in quibus bona fides exuberanter non adest, sed strictim omnia concluduntur, & ea quæ non expressa regulariter non veniunt. vid. præprimis Dn. Schneidevv. ad §. 28. Inst. d. act. n. s. usq. ad n. 52. Differentiam autem quandam observavit Dn. Rittersh. cit. loc. p. 12. ex Antonio Massa Galesto inter contractus & actiones seu judicia bonæ f. quem inspice. Contractus enim nominati dicuntur, qui certum nomen, & speciale contrahendi formam habent, ac nominatam præterea producant actionem. Hahn. in ff. d. reb. cred. n. 9. adde Franzk. d. pactis. n. 7. Minime itaque ad solum nomen respiciendum, neque forte etiam ad frequentiore usum, uti existimat ex parte Rittersh. cit. loc. p. m. 11. & ex parte Dn. Vinnius ad §. 2. Inst. d. obl. n. 9. alias & ipsa permutatio contra l. 5. §. 1. esset dicenda contractus nominatus, cum nomen habeat sat perspicuum, ejusque frequentia plus satis constet ex l. 1. ff. d. contrah. emt. Henricus Bocerus in l. 23. d. R. 7. cap. 1. p. 40. Hahn. in ff. d. pactis n. 2. Dico itaque ad dignoscendos hosce contractus nominatos summo opere inquirendum esse in nomen, utrum speciale sit, nec aliis commune, nec non in peculiarem contrahendi formam & commoditatem, Horum neutrum cum de permutatione dici queat, manet esse contractum innominatum. Nomen enim ejus generi cum & confusum, conveniens omnibus contractibus respectivis, uti nonnulli loqui malunt. Innominati propterea sunt, qui hisce & similibus destituuntur. Hahn. in ff. d. præscript. verb. & in factum actionibus. n. 1. quorum nonnulli sunt regulares, nonnulli irregulares & quasi anomali. Regulares sunt quatuor (quibus nunc totus mundus regi jocose dicitur) do ut des, do ut facias, facio ut des, facio ut facias. Irregulares sunt, contractus æstimatorius, & permutatio. Franzk. in ff. d. æstimat. act. n. 2. ut ut Dn. Hahn. ad Wesenb. de rerum permutat. n. 10. putet do ut des, & permutationis contractum nihil omnino distare ipseque Dn. Franzk. de Præscript. verb. n. 22. p. 637. fateri necesse habet, quod articulus do ut des secundum usum juris nihil aliud sit quam permutatio in specie sic dicta. Et n. 24. Ex quo quidem solide inferitur: Permutationem nihil

aliud esse, quam contractum do ut des, & ubi consensu prævio fit datio, æquè latè patere. *Μοῦν λευγοι* seu ab una parte obligatorii, non minus sunt veri contractus, quàm *διπλευγοι* seu bilaterales. quantumvis contrarium visum fuerit Accurtio, Bartolo, aliisque interpretibus veteribus, propter *l. 10. & 19. ff. de V. S.* ex quibus ostendere annuntur, contractus ultro citroque (quas voces ad consensum non referimus) obligatorios, saltem proprios esse contractus, ceteros improprie tales. Verum regerimus, non statim dicendum esse improprium, quod non est proprium, uti vel ex sola *l. 1. ff. de suis & legit.* constat, ubi hæc tria sibi invicem opponuntur, *proprie, non improprie, & improprie seu non proprie.* Junge Dn. *Bocerum. cit. tract. c. 1. pag. 9. 10. 11.*

18. Antequam autem ad alia descendamus, hoc insuper inculcamus, dari quoque secundum quosdam contractus, qui sint mediæ inter hæc genera naturæ, ab initio scil. alterutrum tantum ex post facto seu accidenti utrumque adstringentes, quo refert Dn. *Vinnius ad S. 2. Inst. quib. mod. re contrah. obl. num. 2.* commodatum, pignus & depositum *vid. eundem ad S. 1. iit. Instit. de oblig. qua ex quasi contrac. nasc. n. 1. pag. 669.* Sentiunt contra alii, contractus *διπλευγοι* initio statim ex utroque latere ad dandum vel faciendum adstringere per §. un. inf. *Instit. de obligation. ex consensu & per leg. 19. D. de V. S. nec absurdum citare videntur rationem, quod in dijudicandis contractuum formis initium, non autem eventus inspici debeat. arg. h. D. de negot. gest.* Restant ultima definitionis explicanda verba, quæ hæc sunt:

De re pro certo pretio tradenda.

20. Quæ verba important, contractum ad minimum inter duos celebrari, ex quo tamen non evincitur contractum hunc desinere esse unum. Contractus quippe unitas respicit correlationem: Relata autem natura sunt simul, secundum Philosophorum effata. Personarum verò pluralitas relationis fundamentum, vel ut rectius loquar, subjecta atque extrema intuerur, *secus ac vult Trentl. vol. 1. disp. 28. th. 1. lit. a.* Quicumque igitur tenetur rem tradere, §. 2. J. de donat. dicitur in proposito venditor. Hinc vendere quasi venum dare, quod res traditione veniat ad emptorem: inde venum ire, & contractus venire. Res verò tradenda
alias



alias nuncupatur merx, quasi merex, quod mereat pretium, sine
 merce quippe nulla emptio est, l. 8. pr. ff. h. r. nisi quasi alca em- 22.
 tur; quia tunc spes locum rei subit, d. l. s. §. 1. Alterum extremum
 constituit is, cui pretii solutio incumbit, & uno verbo emtor di- 23.
 citur. Pretium dictum quasi peritiū, quod à peritiis constituatur, 24.
Varro 4. de ling. lat. l. 68. pr. ad l. Falcid. vel juxta Noniū, quod præeat
 & demonstrat, quis cuiusq; rei valor. Circa pretium autē duo no-
 tari merentur, quidditas ejusdem, & qualitas. Quidditas consistit in 25.
 pecunia numerata, qua res æstimatur. Et hæc omninò, modò aliàs
 rei traditæ dominium, vel usu capiendi conditionem, vel posses-
 sionem acquirere anhelet, debet solvi, vel alio modo satisfieri,
 & vendentis fieri, §. 41. *Inst. de R. D. & A. R. D. §. 2. J. h. t.* Qua-
 litas perspicua est in ejus justitia, certitudine & veritate. Justum
 est atque dicitur, quando merci æquivalens & proportionatum,
 non quidem omninò & simpliciter, sed *è negotiorum* seu negotiati-
 vè, l. 16. §. 3. *de minor. l. 22. §. fin. locat. vid. Dn. Franzk. in ff. de contrab.*
emt. n. 248. Rittersb. cap. 2. comment. ad L. 23. ff. d. R. J. p. m. 51. 52. Certum
 habetur; quoties ad certam qualitatem definitum; Utrum au-
 tem per se, an per relationem ad aliud, nihil interest. De veritate
 pretii ad *Philip. Matthæi ad L. 16. ff. d. R. J.* cui junge *Dn. Habnium in*
ff. d. contrab. emt. n. 12. Ibi: si contra pretium sit solutum. Summa- 26
 tim: emtio & venditio non potest consistere sine suis substantia-
 libus, qualia sunt consensus, pretium & merx, quibus contradi-
 stinguuntur solennia, naturalia & accidentalia, de quibus evol-
 ve *Schne de vinum Tir. 14. cap. de contractibus, p. m. 332. 333.* Non obstat,
 quod supra tradidimus, contractum hunc ad sui perfectionem
 præter consensus nil quicquam considerare. Hoc enim tum ve-
 rum est, quando de Emptione venditione absolutè & ratione ge-
 neris disputamus, minimè verò quando partes ejus constituen-
 tes seu integrantes ponderamus *Dn. Habn. d. l. n. 4.* Mantissa loco
 hanc quæstionem brevibus attingere placet: An ante inventum
 nummi usum, emtio propriè sic dicta, celebrata dici & per con-
 sequens *Sabinii & Cassii affirmativa sententia defendi possit?* Non
 dubito id asserere; quia & in antiquis permutationibus emptor 27.
 à venditore, pretium à merce luculenter discerni potuit, tum ex
 rebus ipsis, quæ dabantur, tum ex animo & proposito contrahe-
 ntium vid. *subtilem Vinnium ad §. 3. Inst. h. r. n. 6.* Et hæc opinionem



juvare videntur verba *S. 2. ff. b. t.* ubi dicitur: permutatione rerum emptionem venditionem contrahi, eamq; speciem emtionis venditionis vetustissimam esse: quibus insimul evinci posset permutationem originem traxisse ab emtione, non emptionem à permutatione. Species enim suo genere est posterior. Ad in speciem obstantem *l. i. ff. b. t. Habn. ibid. respondet, n. 2. p. 993.*

MEMBRUM II.

De Personis & Rebus.

CONSPECTUS.

- | | |
|---|--|
| <p>1. De personis constare debet, quarum causa jus constitutum.</p> <p>2. Patrem & filium consistat hic contractus.</p> <p>3. Subditum & magistratum provinciale.</p> <p>4. Tutorem & pupillum.</p> <p>5. Medicum & aegrotum.</p> <p>6. Liberum & incarceratum.</p> <p>7. Prodigium & eum, qui rerum suarum furiosum exitum non facit.</p> <p>8. Furiosum & eum, qui sane mentis.</p> <p>9. Ad L. 21. C. mandati respondetur.</p> <p>10. Prodigii & Furiosi comparatio secundum quid instituitur.</p> | <p>11. Quare inter ludentes non possit celebrari.</p> <p>12. Cum hostibus Romani Imperii interdum contrahere licet, interdum non.</p> <p>13. Comes commerciorum quis.</p> <p>14. Agitur de nobilibus remisive.</p> <p>15. Omnes prohibiti ab hoc contractu removenur, ubi quoque de militibus & cæteris.</p> <p>16. Res natura, aut Gentium jure, moribusq; civitatis commercio exempta, emi, vendi nequeunt.</p> <p>17. Tales sunt liber homo.</p> <p>18. Res divina.</p> <p>19. Sacra.</p> <p>20. Dotale prædium.</p> <p>21. Res propria.</p> <p>22. Res aliena emtione comparari potest.</p> <p>23. Ratio adjicitur.</p> <p>24. De reliquis remisive.</p> |
|---|--|

Sed

Sed cum parum sit Jus nosse, si personæ, quarum causa consti-
 tutum est, ignorentur. §. *fin. f. de J. N. G. & C.* necessarium omni-
 nō duxi aliquantum in personas inquirere, quæ contractum
 hunc vel celebrare valeant, vel non. Et quidem emtio & ven-
 ditio non subsistit inter Patrem & filium familias, l. 2. ff. de contrab. 2.
emt. quia nulla inter eos efficax nascitur obligatio, nec per con-
 sequens actio. Nemo enim cum semetipso contrahere & agere
 potest l. 16. ff. de furtis, quod prot. Et hic eveniret, siquidem fictio-
 ne juris Pater & filius pro una eademque persona habentur, §. 4.
 13. Inst. de inuicil. stipul. Nonnunquam tamen aliud obtinet, in
 iis nimirum rebus, in quibus filius pro patre familias censetur,
 l. 2. ff. ad SCtum Maced. ut in peculio castrensi & quasi per cit. l. 2.
 l. 6. C. de bonis, quæ liberis &c. §. 1. 2. Inst. per quas person. domin. nob. ac-
 quir. & in adventitio peculio irregulari l. fin. C. de bon. quæ liberis.
 Excluduntur etiam nonnulli propter officium, quod gerunt in 3.
 provincia, l. 46. & 62. ff. de contrab. empt. l. 46. §. 2. de jure sisci, nec
 quidem per suppositam personam §. 3. l. unic. ff. de contrab. jud.
 quia quis ipse fecisse videtur, quod per alium præstitit l. 152. §. 1.
 l. 169. ff. de R. J. idque ob terroris potestatem l. in. C. de his, quæ vi met.
 caus. gesta sunt. Vid. Bachov. in Treutl. part. 1. disp. 20. rh. 4. lit. B. & disp. 28.
 rh. 3. lit. A. & B. Et hoc obtinet, etiam si quinquennale tempus post
 depositum officium excesserit, vel de novo intercesserit consen-
 sus venditoris l. unic. §. 2. C. de contrab. judic. quia ab initio emtio
 vitiosa est, qualia tractu temporis non convalescere constat,
 l. 1. ff. de reg. Caton. §. 1. 7. quibus non est perm. fac. test. per tit. J. de exher.
 liber. §. 10. Inst. de legat. Exceptiones vid. in l. un. pr. C. de contr. judic.
 ut & in cit. l. 46. & 62. ff. de contrab. emt. & passim. Simili modo emtio
 interdicta est Tutoribus cum suis pupillis, spreto solennita- 4-
 tibus l. 34. §. 7. ff. de contrab. emt. l. 5. C. cod. l. 5. §. 4. 5. ff. de aut. & conf.
 tutor. cæterisque negotia aliena gerentibus. Adde Dn. Peretz.
 in C. de contrah. emt. n. 3. 4. 5. quod tamen fallit in tutore, cui ad-
 ministratio decreta non est l. 6. ff. de aut. & conf. Tutor. item mino-
 ribus, irrequisito curatoris consensu la §. 3. ff. de minor. 25. ann. Me- 5-
 dicus quoque cum ægroto contrahere Prohibetur, l. 9. C. de Pro-
 fess. & Med. l. 3. ff. de extraord. cognition. junge Bachov. ad Treutl. vol. 1.
 disp. 6. rh. 7. lit. C. Liber cum incarcerato l. 22. ff. quod met. caus. nisi 6.
 ver-

- vergat in manifestam carcerati utilitatem l. 9. §. 1. vers. sed licet ff. 7. eod. Prodigus Politicè talis : quia ejus nulla voluntas est l. 40. ff. 8. de R. J. Furiosus intertalla non agnoscens, seu ut Macer loquitur in l. 14. ff. d. offic. Præs. cōtinuā mentis alienatione omni intellectu carens: nam hi nullum negotium rectè gerunt l. 5. ff. de R. J. l. 47. & 63. ff. de acquir. vel omir. poss. idque, ut dixi, ob mentis absentiam
9. §. 1. Inst. quibus non est perm. fac. testam. l. 2. C. de contrab. emt. Quibus omnibus non adversatur l. 21. C. mandati, quæ quemlibet rei suæ moderatorem & arbitrum asserit: quoniam hæc respicit saltem eos, quibus nulla prohibitio obstat vel legalis, vel alia (ut sic loquar) causalis, Habn. in ff. de R. V. n. 3. quæ tamen cum non facit non dominum. Alienatio quippe non est de substantia domini, sed solum de ejus effectu principali, uti rectè docet Bernh. Schoranus in Examine suo part. 6. p. m. 806. Unde Seneca lib. 7. de benef. cap. 12. in fin. Non est argumentum, ideo aliquid tuum non esse, quia vendere non potes, quia consumere, quia mutare in deterius non potes. Tuum enim est, etiam quod sub lege certa tuum est. Interim prodigum comparamus furioso non simpliciter, sed saltem certo respectu, prout se obligare annititur, vel etiam bona sua distrahere anhelat: minimè verò quatenus acquirere, resq; suas meliorare allaborat. Vid. Dn. Neldel. ad cit. l. 40. ff. d. R. J. ut & Philip.
11. Matthæi ad eandem n. 8. 9. Ulterius; Præsens contractus inter ludentes non subsistit, l. 2. §. 1. ff. quar. rer. actio non detur, quia ob nocentis fortunæ duritiem, quam expertus est, vendere alteruter censetur. Mozz. d. l. n. 15. Deinde nec cum hoste populi Romani suscipere integrum est extra loca statuta, nec intra fines imperii sine cōmite merciorum, l. 4. & fin. C. de commerc. & mercator. adde Grotium 3. de Jur. B. & P. cap. 1. num. 5. Zevcot. in Flor. lib. 2. cap. 10. p. m. 291. Comes merciorum verò erat, qui negotiationes curabat, merciorumq; præerat, cui licebat fericum
14. comparare à barbaris, l. 2. C. quæ res venire non poss. De nobilibus, an possint mercaturam exercere per se, vel per alios sine nobilitatis jactura. consule Perez. in C. de commerc. & mercat. n. 2. Josiam Nolden. de stat. Nobilium eorumq; privilegiis. conclus. 174. 175. Benvenut.
15. Strach. in act. de mercat. & mercator. part. 3. n. 14. 15. summarim: omnes prohibiti ab hoc contractu arcentur, quibus quoque secundum quid

quid annueramus milites, *l. 31. C. de loc. & cond. l. 15. 16. C. de re mili-*
tari & l. unic. C. negor. ne militent palatinos. l. fin. C. de rescind. vend. & c.
 Clericos *can. 1. quest. 4. caus. 13. & can. 9. Dif. 88.* dicitur: Negotiato-
 rem Clericum, & ex inope divitem, ex ignobili gloriosum, quasi
 quandam pestem fuge: *junge can. X. dist. Dif.* Dixi autem secun-
 dum quid: quoniam emendo propria indigentia occurrere pos-
 sunt, non vero vendendi & negotiandi exercitio se implicare
 audent. Adde glossam ad *Leg. 14. C. de contrab. emt. Petrum Georg. Tho-*
losan. lib. 25. syntagmat. Juris universi cap. 15. Quemadmodum autem ^{16.}
 indistincte omnibus emere ac vendere non est permissum, ita
 nec indiscriminatim quascunque res emere ac vendere licet; de
 quibus, age, videamus breviter. Et quidem si consulamus *Paulum*
JTCum in l. 34. §. 1. ff. de contrab. emt. ita generaliter cum eo definire
 licet, quod earum omnium rerum, quas quis habere, vel possi-
 dere, vel persequi potest, venditio recte fiat; exceptis iis, quas
 vel natura, vel gentium jus, vel mores civitatis commercio exe-
 merint. Ejusmodi autem res sunt liber homo, cujus emptio natu- ^{17.}
 ra interdicta est, & quidem scientibus, *S. 2. l. 34. ff. de contr. emt.* (vide
 tamen *S. 4. Inst. de jure personarū*) ignorantibus quippe permessa
 videtur *l. 70. eod. tit. S. fin. Inst. de empr. & vend.* licet ea distinctio
 in stipulatione non obtineat, *l. 1. § 9. de obl. & act. S. 2. Inst. de inutil.*
stipul. Quibus non obstat, quod *l. 2. C. de parentib. qui fil. dist. ax.* vendi-
 ditio filiorum probata legatur: quoniam hoc specialem habet
 rationem, & certis demum casibus obtinet, (1) si Pater extre-
 ma prematur paupertate, (2) si filius sit sanguinolentus, seu a ma-
 tre adhuc rubens, (3) si eum habeat in potestate. Natura etiam ^{18.}
 abhorret à rerum divinarum venditione, quarum emtor *Simo-*
niacus; venditor vero *Giezita* dicitur, referente *Tholosano d. lib.*
cap. 7. num. 3. Sic res sacras, i. e. Deo consecratas, emtionis actui ^{19.}
 subicere non licet ordinario jure *l. 14. & 21. C. d. SS. Eccles. & distra-*
 hens tenetur crimine læsæ religionis, *l. 1. C. de sepulchro violato,* de
 quibus vid. *Mozz. de contr. actibus p. m. 318. Tholosanum d. lib. c. 8. Rit-*
iersb. part. 1. Jur. Jus. cap. 8. n. 17. 32. & seqq. Perez in C. d. SS. Eccles.
n. 22. & c. Dotale quoque prædium maritus alienare non potest, ^{20.}
 etiam si mulier consenciat, *pr. tit. Inst. quib. alien. lic. vel non. l. unic.*
§ pen. C. de rei ux. act. nisi fuerit datum æstimatò simpliciter, vel ur

C alii



- alii loquuntur; æstimatō non taxationis, sed venditionis causa; *l. 10. §. 5. ff. de iure dotium* non servata mulieri electione §. 6. *cit. l.* quia tunc ipse plenum dominium consequitur maritus, ob quod possit æquē pro lubitu distrahere, uti res functionem in suo genere recipientes, *l. 42. ff. de J. d.* Plura de dote vid. apud *Valent. Ricmer. Decap. 2. quest. illustr. 1. Dn. Eibig. disp. 5. colleg. legat. q. 5. semi-*
21. *dec.* Sed quid de re propria sentiendum? Respondemus ejus emtionem dum demum valere, si possessionem ejus, quæ apud venditorem erat, inde acquisierit, *l. 34. §. 4. ff. d. contr. empr.* Quinimō res etiam planè aliena venditionem non vitiat, quia saltem ad tradendū, non ad dandum obligatur venditor *l. 11. §. 2. l. 30. §. 1. ff. d. act. emt. & vend. l. 25. §. 1. ff. d. cont. emt. l. 1. ff. de rer. perm.* Dare a. in jure nostro est dominium transferre, tradere verò præstare habere licere. Nimirum quidam contractus (*loquor cum Dn. Hahn. in ff. commod. vel cont. n. 4. ibi: etiam si sint alienæ*) admittunt objectum rei alienæ; hætenus tamen ut qui dedit eam, non satisfacisse dicatur obligationi, quemadmodum in contractu pignoris & c. Quidam eatenus, ut dans rei alienæ præstationem quoque satisfaciat, uti in venditione. Quidam rem alienam planè reipiunt, uti contractus omnes obligationem dandi continent, v. g. do ut des do ut facias, contractus mutui, vid. *l. 2. §. 4. ff. de reb. cred. & pr. tit. Inst. quibus mod. re contrab. obl.* De cæteris rebus, quæ emi vendive valent, vel non, consule cit. *Mozzen, Tholosanum, quibus adde Dn. Franzk. in ff. d. contrab. emt. c. 2. n. 99. Hahn. in ff. eod. tit. n. 7.*
- 24

MEMBRUM III.

De

Modis & Actionibus, ex hoc contractu descendentibus.

CONSPECTUS.

- | | |
|---|---|
| <p>1. Emtio purè, & non purè celebra-
ri potest.</p> <p>2. Conditionalis venditio ante exi-
stentem conditionem perfecta
non est.</p> | <p>3. Item, si initio placuerit, ut scri-
pto comprehenderetur.</p> <p>4. A perfecto contractu cum ar-
rharum dispendio recedere non
licet.</p> |
|---|---|

3. Pa-

5. Pacta informant & reformant contractum, sunt q̄ infinita.

6. Actio Civilis qua competat emtori.

7. Ad quid detur.

8. Quare in heredes descendat.

9. Dolus quomodo vitiet contractum bonæ fidei.

10. Per quod prestare culpam quid intelligamus.

11. Quid per culpam.

12. Rem tenetur precisè tradere venditor, si possit, nec aliud ardeat emtori.

13. Quæ civilis actio detur venditori adversus emtorem.

14. Ad quid detur.

15. Utrag, est perpetua, bonæ fidei directæ.

16. Occurritur quoque Prætoris actionibus.

16
590

MUltum autem interest, quomodo sit celebrata emtio, utrum purè, an non purè, §. 4. Inst. h. t. propter adjectionè dici, quæ r. dilationem nimirum inducat l. 213. de V. S. conditionis aut pacti. Conditionalis venditio ante existentem conditionè pro perfecta 2. Et non habetur, l. 7. pr. ff. de contr. emt. Idem est, si ab initio convenit, ut scripto comprehendatur, quo casu impunè licet recedere ante instrumentorum perfectam & consummatam emtionem, modo arrharum nomine nil quicquam datum fuerit. At licetne à perfecta emtione cum arrharum dispèdio resilire? Nego 4. p. l. 3. & 6. C. de rescind. vend. Non obstat, pr. tit. Inst. b. & l. 17. C. de fid. instrum. Pacta quoque informare & reformare contractum constat, l. 7. §. 5. 6. ff. de pactis, & tot. tit. ff. d. in diem condit. & de Lege commissoria. Pacta autem hæc sunt infinita, & forma est incerta, & si 5. adjecta sint, dant legem contractui, l. 6. §. 1. l. 22. l. 68. l. 72. l. 78. ff. de contrab. emt. cap. 85. de R. J. in 6. Vid. Pacii Analysin Inst. b. t. p. 389. Rittersh. comment. ad l. 23. de R. J. cap. 3. p. m. 56. Franzk. cit. loc. cap. 5. Omnibus tandem observatis & contractu absoluto ex mutua obligatione mutua procedunt actiones, quibus quilibet contrahentium experitur ad consequendum id, quod sibi ab alterutro, vel propter contractus naturam, vel aliorum placitorum adjectionem debetur. Vide, sis, Joh. Arnold. Corv. posthumum Pacianum, Lib. 3. definit. 130. p. m. 119. Sunt verò partim civiles, partim Prætorie. Civiles appellantur actiones emti venditi. Illa exemplo datur ementi, ejusque heredibus adversus venditorem, ut

C 2

& he-

7. & heredes, ad obtinendum id, quod illis ab his præstari oportet. l. ii. ff. de act. emt. At cur datur heredibus & adversus heredes? Resp. quia est persecutoria ex contractu: quales, etiam non præparatas, activè & passivè in heredes descendere, manifesti juris est. arg. §. 1. ff. de perpet. & tempor. act. l. 7. §. 2. ff. de conditi. fur. l. 1. §. 2. ff. de R. J. §. fin. Inst. de obl. que ex del. nasc. Rationem adducit Donellus lib. 15. comm. 52. quod hæc actiones sint jura, quibus defunctus tenebatur, heres autem succedat in omne jus defuncti. l. 24. ff. de V. S. l. 62. de R. J. Junge præ cæteris Dn. Bachov. de actionibus disp. 5. th. 4. p. m. 167. Carpz. part. 3. Jurispr. forens. conf. 14. num. 4.

- Ad 4. verò maximè regulariter obstrictus est venditor emptori, de tradenda nimirum possessione, Eviçione præstanda, & doli mali purgatione, l. 13. §. 3. de jurejur. ac culpa præstatione. Dolum quod attinet, sciendum, quod is statim contractum ipso jure nullum reddat, si causam dederit contractui præsentis, l. 7. pr. ff. de dolo malo, l. 2. §. fin. pro socio, nec desideret aliquam rescissionem, quemadmodum opus est, ubi incidèrit dolus in contractum bonæ f. l. 13. §. 4. & §. de act. emt. vid. Dn. Vinni. ad §. 28. J. de act. n. 4. Habn. in ff. de dol. mal. n. 1. Præstare culpam, Jctis non est committere culpam, sed refarcire damnum culpæ datum. Et ita egregiè indicatur metonymicè effectus per nomen causæ, sive consequens per vocabulum antecedentis. Philipp. Matthæus ad L. 23. n. 3. p. m. 160. Tò præstare itaque hoc loco idem erit, quod Germanis valet: qui für etwas seyn / item, für etwas haften / oder verbunden / oder verpflichtet seyn. Rittersh. ad L. 23. de R. J. cap. 7. protheoria p. m. 45. Per culpam hic intelligimus levem, quia in hoc contractu utriusque versatur utilitas, l. 5. §. 2. ff. commod. extra quam si in mora accipiendi rem emtor fuerit, l. 5. & l. 17. de commodo & peric. rei vend. Et quidem tenetur præcisè venditor rem ab adversario enixè postulatam tradere, modò habeat tradendi facultatem, etiam cum accessoriis omni que sua causa: quia periculum rei statim pertinet ad emitorem, etiam si adhuc Dominus non sit, §. 3. Inst. de emt. vendit: ad l. 9. C. de pignorat. act. egregiè responderet Vinnius ibid. n. 8. Interim ut ipse venditor quoque indemnificetur, pari modo actione ipsi consulitur, quæ ex vendito emto dicitur, quâ agit ad consequendum ab Emto re ejusve here-

591
 herede pretium cum usuris propter moram realem contractis. 14.
 Utraque autem est civilis, personalis, quia ex contractu est, §. 1. 15.
Instit. de act. bonz fidei, §. 28. Inst. de act. perpetua, dire&ta; quod quo
sensu dicatur Habn. explicat in ff. de act. emt. vendit. n. 2. Dantur præ-
terea & honoraria actiones, ut rehibitoria, æstimatoria, vel quan-
ti minoris, quarum illa datur intra sex menses utiles, hæc intra
annum utilem. Exceptio est in l. 28. & l. 38. ff. de adilit. edict. Vid.
Franzk. ad eundem tit. n. 82. Matth. Colerum part. 2. process. execut.
num. 18. p. 392. Junge. sis, Rittersh ad LL. XII. tab. part. 2. clas. 3. p.
m. 152. Arnoldum ab Haersfolten parte 3. de Actionibus, act. 32.

CAPUT II.

De

LOCATIONE.

CONSPECTUS.

- | | |
|--|---|
| <p>1. Locatio unde dicatur.</p> <p>2. Locatio similis est emtioni.</p> <p>3. Ejus substantia ex subjecta definitione colligitur.</p> <p>4. Unius rei plures possunt esse definitiones.</p> <p>5. Per Locationem usus in Conductorem transfertur.</p> <p>6. Locationis divisio.</p> <p>7. Quis locator in locatione rei dicitur.</p> <p>8. Quis in conductione operarum.</p> <p>9. Differt contractus locationis ab emtione, tum in aliis, tum in hoc maxime, quod saltem rei usus in conductorem transferatur.</p> <p>10. Cui assertioni non refragatur contractus Societatis.</p> <p>11. De Personis.</p> | <p>12. De Rebus.</p> <p>13. Ad continuandam locationem tacitus consensus sufficit.</p> <p>14. Renovata tacito consensu locatione pignora obligata manent.</p> <p>15. Distinguitur inter prædium Urbanum & Rusticum.</p> <p>16. De actione Serviana & Quasi.</p> <p>17. De Fidejussoribus.</p> <p>18. De duratione renovationis tam quoad prædium urbanum, quam rusticum.</p> <p>19. Locatio in perpetuum facta non abit in Emphyteusim.</p> <p>20. De Actionibus.</p> <p>21. Locator non præstat culpam levissimam, multo minus casum fortuitum.</p> <p>22. Ad quid detur actio Locati.</p> |
|--|---|

C 3

23. Ad

23. Ad quid conducti.

24. Conductor interdum non finito
conductionis tempore teretur
cedere.

25. De concursu actionum genera-
liter.

26. Locator aliquando non obliga-
tur.

- L**ocatio quia iisdem juris regulis, quibus emtio, subsistere perhibetur *pr. Inst. de locat. conduct. L. 2. ff. eod.* secundo loco habita temporis ratione de eadem videamus. Dicitur
1. autem Locatio à loco quasi locare sit locum alteri in suo dare, *Varro lib. 4. de Ling. Lat. uti conducere est secum ducere, Donell. Lib. 6. comment. in pr. Wesemb. in ff. h. n. 2. Haersolt. de act. part. 3. act. 33.* Cæterum similis saltem est contractui emtionis: non per-
 2. similis. Quapropter propria substantia ipsi asserenda, iisque, quibus à priori discedit, astruenda. Separata verò ejus natura
 3. aliunde commodius constare nequit, quàm ex præfixa definitione: quia quid res sit declarat, essentiamque definiti explicat. Potest autem variè defini: (1) Quòd sit contractus consensu initus, quo usus, *ut in domo* aut fructus, *uti in fundo*, vel opera, *puta hominis, seu persona* transferatur, certâ mercede constitutâ. Vel (2) brevius: Quod sit contractus consensualis quo usus rei (res hic generaliter intelligenda, vid. Franzk. Exerc. II. q. I. n. I.) conceditur pro certa mercede. Possêt adhuc aliter defini. Hisce tamen non obstat, quod unius rei unica saltem sit definitio; si-
 4. cuti cujusque rei unica saltem est essentia. R. Verum hoc esse quoad essentiam non quoad varium concipiendi modum, vel uti Nostrates loquuntur, ubi una definitio alteram declarat. Dixi verò (1) quod sit contractus Consensualis. Est enim æque naturalis ac prior l. i. ff. locat. conduct. L. 14. ff. h. t. l. 24. C. eod. l. 2. in pr. l. 43. l. 52. §. 4. de O. & A. l. 35. §. ult. ff. de V. O. Hahn. h. t. n. 4. Repete hic ea, quæ monui ad cap. I. memb. I. n. 9. 10. II. (2) tradidi, quod hoc contractum trans-
 5. feratur rei usus certâ mercede consensu promissa. Nam hæc necessariò definitione includenda fuerunt: quia substantialia hujus contractus constituunt Dn. B. Schor. in exam. part. 3. q. 2. p. m. 487. Ultrò autem ex ipsa definitione sequitur, quod locatio alia sit rei seu fruendi, alia facti seu faciendi. Locatio rei est, quan-

quando inquilino, i.e. ædium inhabitatori, l. 37 de acquir. poss. domus; vel colono, i.e. fundi conductori, prædium; vel viatori stabulum locatur. Locatio vero facti est duplex alia operis, operæ alia. *Dn. Franzk. in ff. h. n. 76. 77. 78. 79. 80.* Et hanc divisionem eò libentius adjungere volui, quo magis magisque ex illa, quis sit proprie locator, quis conductor, constare posse arbitratus sum. Nonnulli enim circa hanc materiam insignem errant errorem. Nonnulli: dum rem exemplis perspicue proponere satagunt, ipsam obscuritatem non evitant, Et quidem in locatione rei res expedita est, in locatione operis & operarum non item. In illis enim communis opinio commodè retinetur, quod nimirum locator sit, qui dat utendum & mercedem accipit: Conductor, qui eandem persolvit & utendum accipit. At hoc fallit in locatione operarum, quemadmodum vel ex sola l. ii. §. 3. ff. h. r. clarescit: Cujus verba hæc sunt: *Qui vinum de Campania transportandum conduxisset, deinde, mota à quodam controversia signatum suo & alterius sigillo in apothecam deposuisset, ex locato tenetur, ut Locatori possessionem vini sine controversia reddat, nisi culpâ conductor careret.* Ibi enim transportandum suscipiens conductor dicitur: transportandum tradens, Locator, & tamen conductor mercedem accipit. Locator præstat. Propterea meditationes meas super hac re habitas brevibus divulgo, & salvâ tamen aliorum auctoritate, à quibus forte, modestè tamen, recedo, sentio, quod vel respiciendum sit ad primum sese offerentem, ad eò ut is habendus sit pro Locator: qui vero offerentis placitum suscipit, pro Conductore, sive alteri præstet operas, sive ab altero sibi præsentur, à quâ sententia etiam alienus non est *Dn. Franzk. in ff. h. r. n. 84.* vel quod uterque suo sensu & Locator & Conductor dicendus sit, ita ut Locator operis, sit quoque conductor operarum: & conductor operis sit simul Locator operarum l. 22. §. 2. ff. h. & l. i. ff. de a. stimat. act. Ut ecce: Convicum Aurifex, ut is ex auro meo anulum certi ponderis certa que formæ fabricaret, promittit se facturum certâ mercede expressa. Hic loco opus, anulos nimirum faciendos ex meo auro, & sic dicor locator; Interim & conductor nuncupor, quatenus conduxi operas Titii ad perficiendum negotium admodum necessarias: & contra vid.

202
 vid. Dn. Vinn. ad pr. tit. Inst. h. t. n. 2. Cujac. lib. 2. obs. 28. Et hæc ve-
 ra sunt si dederim aurum proprium, nam si ex aurificis auro
 confectus diceretur annulus, mutatus jam esset contractus, con-
 versus in emtionem. Paucis : Toties est locatio, quoties data
 materia in eodem statu manet. Nam nulla potest esse locatio ubi
 corpus ipsum non datur ab eo, cui id fit. l. 20. ff. de contrah. emt.
 ad quam vid. Dionys. Gothofr. lit. A. K. ut opera in forma impo-
 nenda sit accessorii saltem loco. Quoties vero materia tractan-
 da immutatur & alienatur, toties emtio est, uti respondet Ja-
 bolenus in l. 65. ff. d. tit. In definitione (3) asserui, quod certa
 merces debeat definiri. Talis vero censetur, de qua inter con-
 trahentes convenit, junde l. 52. ff. locat. cond. & quidem *statim*
sive illico §. 1. Inst. h. nam si in futurum collocetur mercedis defi-
 nitio, præscriptis verbis agendum, de qua actione vid. Arnold.
ab Haersolten part. 3. tit. 40. & Joh. Arnold. Corvini posthumum Pa-
cianum lib. 3. definit 145. p. m. 125. Mercedis verò vocabulum etiam
 aliis verbis effertur interdum quippe dicitur *penso*, l. 3. C. locat.
 redivis. l. 88. §. 14. ff. de legat. 2. *interdum redactus* l. 58. §. pen. ff. de
 usufr. Nonnunquam appellatur *navium* si Nautæ detur pro re-
 bus trajiciendis, item *vektura* l. 15. §. 6. ff. h. appellatur quoque
viaticum vid. plur. Rittersh. ad l. 23. de R. J. p. m. 121. 122. Sed DD.
 anxie disquirunt, utrum merces debeat consistere in pecunia
 numerata, vel an possit quoque in re quavis consumptibili? Po-
 steriorem sententiam amplectuntur Rittersh. cit. loc. Ludwell.
 ad §. 2. Inst. h. t. n. 2. Perez in C. h. n. 3. Bronchorst cent. 2. *Evary-*
no §. 66. Priorem vero Dn. Franzk. h. n. 64. Hahn. ibid.
 n. 6. 7. Vinn. ad §. 2. Inst. h. t. n. 1. 2. Fachin. 1. controvers. Jur. c.
 82. quos sequimur. (4) & ultimo in definitione expressi, quod
 9. rei usus transferatur. Et in hoc maxime differt ab emtione, in
 qua res ipsa transfertur, imò dominium per consequentiam, si
 venditor rei venditæ dominus fuerit. Perez. in C. h. t. n. 4. Cui non
 10. contrariatur, quod in contractu Societatis, vel Societatis, quo oves
 vaccæ ferreæ, vulgò: *Eiserne Rûhe* und *Schaffe*, quasi locantur,
 periculum ad conductorem spectet, non ad Locatorem. Nam
 ex re nomen acceperant. Denn solche Rûhe und Schaffe verblei-
 ben allezeit des Locatoris, und sterben ihm nicht / daher sie auch ei-
 serne



ferne genant werden. Vid. *Hahn. in ff. h. n. s. circ. fin. Carpzov. jur. for.*
p. 2. c. 37. d. 19. Ex quo inferre liceret, non usum sed dominium in
 conductorem abire. Res enim perit suo domino, l. 9. C. de pign.
 act. Verum putaverim consequentiam hanc non esse indistin-
 ctam: periculum hujus rei spectat ad Titium, ergo est Domi-
 nus vid. §. 3. Inst. de emt. vend. Ad hæc ipse contractus Societatis
 non nihil distat à locatione, quia merces in fructibus tantum
 persolvitur, non in pecunia numerata. Et hæc de definitione.
 Personas quod concernit. sciendum, quod omnes, etiam non
 domini, l. 7. ff. loc. locare possint, modo consentire, resq; suas
 administrare valeant. Quilibet tamen conducere non potest,
 quia nonnulli prohibentur, uti milites, qui semel militiæ dediti,
 cingulis suis jugiter inhære & Remp. defendere debent, l. 31.
 & fin. C. h. t. Rittersh. part. 14. Jur. Inst. cap. 5. Curiales, l. 30. C. h. t.
 l. 4. ff. de Decur. Clerici, N. 123. cap. 6. quia ejuratis rebus & nego-
 tiationibus secularibus omnino DEI obsequio se manciparunt,
 exceptio est in c. r. vers. nec tum ne cler. vel Monach. secul. reb. se
 immisc. de quibus vid. *Dn. Perez in C. h. t. n. 5. 6. Tholosan. syntag. Jur.*
universi, lib. 27. c. 1. n. 11. Mozz. de contr. act. p. m. 391. & seqq. Sed quid
 de rebus judicandum? De iis talem formam regulam: quod
 omnes possunt locari, quarum commercium habemus. Commer-
 cium verò nihil aliud est, quàm jus alienandæ rei & comparandæ. Hinc
 locari possunt res mobiles & immobiles, corporales & incorpo-
 rales, exceptis servitutibus prædialibus, l. 44. ff. h. t. quia prædio-
 rum utilitatem respiciunt, non personarum, quapropter præ-
 dium non habenti constitui nequeunt, §. 3. Inst. de servit. prædior.
 l. 1. ff. commun. prædior. non obstante l. 10. de S. R. P. & l. 23. §. de
 S. U. P. quia saltem in iis sermo fit de nuda promissione, non de
 actuali constitutione. Excipitur quoque usus §. 1. in fin. Inst. de
 usu & habit. Habitatio autem rectè legatur, propter rerum uti-
 litatem, §. 5. Inst. de usu & habit. ut & ususfructus, ratione juris
 realis, §. 1. d. t. licet cedendo extraneo usufructuarius nihil agat
 §. 3. J. de usufr. Inspice *Trentl. vol. 1 D. 16. & conf. Th. 14. lit. E. cit.*
disp. cum Th. 10. ejusd. D. lit. A. Pignus à creditore, si sit divi & q. 16.
 §. 1. l. in. ff. de pignor. & hypoth. adi *Tholosan. cit. loc. n. 3. Perez. in C.*
h. t. n. 7. 8. 9. 10. 11. Contrahitur verò Locatio solo consensu, qui vel

D

EX-

- expressus est, vel tacitus. Interdum enim enixè desiderari expressus Consensus, ut puta, quando Locatio primum ineunda:
13. interdum tacitus sufficit, quando jam inita est, sed saltem renovari debet, quod fit, quando post præterlapsum tempus locator proprio motu in re conducta permanet, locatore sciente & patiente. Quo casu etiam ea, quæ pignori vel expressè vel tacitè supposita sunt, obligata durant, l. 13. §. II. ff. h. t. l. 16. C. eod. v. gr.
 15. Res illata in prædium urbanum pignori sunt locatori, etiam si nominatim nihil inter eos convenerit, l. 4. ff. de pact. l. 4. pr. ff. in quib. caus. pig. tac. contrah. & pro hisce competit quasi Serviana actio. Illata verò in prædium rusticum tacitè non oppignorantur, sed saltem fructus ibi nati l. 7. ff. eod. nisi expressè sibi quaesierit pignoris jus in rebus illatis, & tunc parata ipsi est actio serviana §. 7. J. de act. vel interdictum Salvianum §. 3. in fin. J. de interdictis. Vid. *Dn. Hahn. in ff. de interd. Salviana. n. 3.* Loquor verò de re rebus propriis oppignoratis, non de alienis, propter verba cit. §. XI. l. 13. v. t. S. *Sed hoc ita verum est, si non alius pro eo in priore conditione res obligaverat: hujus enim novus consensus erit necessarius.* Sed quid de fidejussoribus sentiendum? puto eos de periculo posterioris temporis adstrictos non esse l. 7. C. de locat. cond. nisi fortè simpliciter sine determinatione certi temporis sese obligaverint. Vid. *Dn. Gail. lib. 2. obs. 30. n. 11.* Ulterius quoad renovatiōis durationem distinguendum venit: inter prædium rusticum & urbanum. In illo Locatio renovata censetur ad annum; in hoc prout quisque habitaverit, per l. 13. §. II. circa fin. ff. h. t. nisi in scriptis, non probationis sed perfectionis causa, certum tempus conductione comprehensum sit, de quo casu elegantè tractat *Perez in C. b. t. n. 13.* Porro potest fieri vel ad breve tempus vel ad longum, imò etiam in perpetuum, l. 10. C. h. t. Nec per hoc fit emphyteusis, quia res non ex temporis adjuncto, sed propria forma æstimari & distingui debet. *Nihil enim fit à tempore, licet nihil non fiat in & cum tempore* l. 8. ff. mand. l. 44. de obl. & act. l. 4. de usur. *Dn. Franck. h. n. 30. Wesembet. & Hahn. h. n. 8.* Et ex hoc contractu nascuntur duæ actiones, quarum una datur locatori, conductori altera. Illa dicitur locati, & datur adversus conductorem ejusvè hæredem, in id, quod ex æquo & bono præstan-

standum est: ut de mercede solvenda, re finito tempore resti-
 tuenda, re culpa conductoris lata & levi, aut dolo deteriorata
 resarcienda, & lege conductionis servanda. Vid. *Corvini posthum.*
Pacian. lib. 3. definit. 141. Haerholt. part. 3. act. 33. Quando autem mer-
 ces solvenda sit, id dijudicandum vel ex pacto contrahentium,
 vel ex regionis consuetudine. Sin autem ex illis nil certi colligi
 possit, tunc in fine anni solvenda est. Paulò aliter Dn. *Schneidew.*
in 7. h. t. n. 11. Culpam hic respicimus latam & levem, non levis-
 simam, propter rationem §. 2. l. 5. ff. commod. non casum fortuitum 21.
 §. 5. J. h. t. Non obstat §. 2. J. h. t. in quo perhibetur; quod con-
 ductor talem diligentiam adhibere teneatur, qualem diligentissi-
 mus paterfamilias adhibere soleat suis rebus. Ex quo evinci
 posset teneri eum de levisima culpa: quia diligentissima custo-
 dia opponitur levisimæ culpæ. Respond. enim superlativum ibi
 positum loco positivi, diligentissimum pro diligenti, quemad-
 modum vice versa positivus loco superlativi offenditur, l. 21. C.
 mand. Et ita nobiscum sentiunt Dn. *Bocerus ad l. 23. de R. J. p. m. 151.*
& ex eo Rittersh. ad eand. l. c. 9. p. m. 125. Dn. Wesemb. & Habn. in ff. lo-
cat. cond. n. 14. Quapropter potius intrinseca negotii natura pon-
 deranda, quam externa verborum figura atque cortex. Exce-
 ptiones tamen vide apud eund. Dn. *Hahn. cit. loc. & Ritterh. p. 126.*
 Imo hac actione experiri quoque potest adversus conducto- 22.
 rem, si fundum deseruerit sine justa & probabili causa, ad con-
 sequendam totius temporis pensionem, l. 55. §. 2. locat. cond. a
 qua tamen immunis est, si decedat è domo, ob id, quod spectris
 infestetur, vel aliud aliquod periculum immineat, arg. l. 19. §. 1.
 l. 27. §. 1. ff. h. t. jung. *Perez. in C. h. t. n. 16. & seqq.* Actio, quæ con-
 ductori consulitur, dicitur conducti, qua agit adversus Locato-
 rem, ut re conducta uti liceat, vel ut solvatur interesse, l. 7. 8. 9. ff. 23.
 h. t. rem reficiat, mercedem vel in totum vel pro parte remittat
 obsterilitatem, vel ut liberetur conductione l. 75. §. fin. locat. Di-
 xi, quod locator debeat pati, ut conductor re conductâ utatur,
 & quidem usque ad tempus conventionis expressum. Non ta-
 men inde prohibetur interdum agere, ut ante tempus migret
 conductor, sicuti id tentare potest, si merces non solvatur l. 56. h.
 Si probaverit dominus, rem esse admodum necessariam pro- 24
 priis

prius usibus l. 3. C. h. si domus sit corrigenda necessario l. 35. ff. h. e. si re conductâ malè utatur. De sterilitate consule *Perez. in C. h. n. 25. Franzk. in ff. b. n. 96. 97. 98. Habn. ibid. n. 16. Gaill. lib. 2. obs. 23. Jung. Oldend. class. 4. de act. 9.* De ceteris concurrentibus actionibus potest videri *Dn. Rittersb. loc. cit. pag. 127. 130.* In universum autem

25. de actionum concursu sic habe: Quoties concurrunt actiones rei persecutoria ejuldem rei nomine, & ex eadem causa unâ saltem experiri licet l. 43. §. 1. ff. de R. J. l. 18. §. 34. §. 1. ff. de O. & A. l. 38. §. 1. pro soc. Bona enim fides non patitur, ut bis idem exigatur, l. 57. ff. de R. J. nisi fortè in una plus quid sit, quàm in altera l. 43. §. 47. ff. pro soc. l. 28. ff. de act. emt. Sin autem concurrat actio mixta cum rei persecutoria; tunc illa hanc, non verò hæc illam consumit omnimodò. In concursu actionis pœnalis & rei persecutoria, concursus obtinet cumulativus, uti Dd. loquuntur. Exemplo sit actio furtiva concurrens cum rei vindicatione, & conditione irregulari furtiva &c. Quando verò concurrunt actiones pœnales, tunc distinctè agendum, & statuendum, quod obtineat regula l. 130. ff. de R. J. tradita quoque in §. 3. J. si quad. paup. sec. die sicubi actiones oriuntur ex diversis factis & delictis l. 2. pr. §. 1. ff. de priv. delict. l. 27. ff. ad L. Aquil. Nam si ex uno delicto, tunc similiter omnibus experiri poteris, modò gradatim, i. e. leniori prius egeris. Sed quid si concurrat actio mixta cum pœnali? nputa actio vi bonorum raptorum, cum furtiva, l. 1. ff. vi bon. rapt. Videndum quamnam prius intentaveris, utrum actionem vi bonorum raptorum, an furtivam. Illa consumit furtivam in duplum, non contra; quia vi bonorum actio durior. Et hæc ratio meritò quoque attendi debet, quando concurrunt vi bonorum actio, cum actione furti manifesti, ut & tunc graviolem actionem, qualis furti manifesti actio, alteram, puta vi bonorum raptorum, tollere dicamus, quatenus est pœnalis. Vid. *Dn. Bachov. de act. disp. 5. de act. disp. 5. Tb. 17. p. m. 189. Joh. Jac. Wissenbach. discurs. de act. B. Schot. part. 2. exam. p. 260. 261. 262. 263.* ubi de concursu actionum

26. tractat. Ultimò observa, quod licet utraque actio sit civilis directa &c. Locator tamen interdum non obligetur: veluti cum emtor fundum conducit, donec pretium venditori solverit, l. 20. §. 2. ff. Locat. cond.

EMPHYTEVSI.

CONSPECTUS.

- | | |
|--|--|
| <p>1. Contractus Emphyteuticus tam de emtione, quam venditione quid participare videtur.</p> <p>2. Vocabuli ambiguitas attendenda.</p> <p>3. Emphyteuticus & vectigalis ager censetur synonyma.</p> <p>4. Unde dicantur vectigales agri & emphyteutici.</p> <p>5. Emphyteusis ab initio in agris tantum sterilibus constituit, postmodum etiam in fertilibus agris.</p> <p>6. Desinitur.</p> <p>7. Quod sit contractus Juris Civilis a nonnulla propter in speciem pugnates rationes propugnatur.</p> <p>8. Contractus Emphyteuticus creatura Zenonis male creditur.</p> <p>9. Non entis nullae sunt affectiones.</p> <p>10. Ad textum Inst. respondetur.</p> <p>11. Scriptura non constituit formam hujus contractus.</p> <p>12. Probatum id fundamentis nonnullis.</p> <p>13. Duo ablativi non semper sunt insiar nota characteristica conditionis.</p> <p>14. Ad L. 5. ff. de J. & J. respondetur.</p> <p>15. Juri Gentium quid detrahendum non uno modo dicitur.</p> | <p>16. In Emphyteusi non potest concedere, nisi qui est Dominus, vel domino similis, & insuper jus alienandi habens.</p> <p>17. Quid sit alienare.</p> <p>18. Dominium aliud directum est, aliud utile.</p> <p>19. Et praedium Ecclesiasticum & Paganum in Emphyteusi dari potest.</p> <p>20. Potest concedi unicuique non prohibito.</p> <p>21. Etiam minori, mulieri &c.</p> <p>22. Tam ad tempus quam perpetuum.</p> <p>23. Canon non respondet fructibus, obq; sterilitatem non remittitur.</p> <p>24. Emphyteuta canonem non solvens expellitur.</p> <p>25. Ad quid detur canon.</p> <p>26. Ex constituta emphyteusi quae actio detur.</p> <p>27. Quae ex acquisita.</p> <p>28. Quibus modis acquiratur.</p> <p>29. De Landimio.</p> <p>30. Acquisita Emphyteusi omnem modum sequitur Emphyteutam.</p> <p>31. Vendere non potest emphyteusis neq; in totum neq; pro parte emphyteuta sine scientia domini.</p> <p>32. De successione & modo amittendi remisivè.</p> |
|--|--|



Non sine ratione contractum Emphyteuticum nunc tractandum subjicio: quoniam & hic non minimam cum superioribus convenientiam continet, intermedium quasi

1. & ad utrumque inclinans, §. 3. *J. d. locat. cond.* ob quam causam quoque eum statim & immediatè tit. C. d. locat. cond. subijci
2. autumo. Separandum tamen est nomen emphyteusios ab emphyteusi, h. e. re ipsa: nec confundendus contractus emphyteuticus cum ejus jure. *Donellus lib. 9. comm. 13. Hahn. in ff. si ager vectigalis, i. e. Emphyteutic. per. n. 3. Justus Mejer. Colleg. Argent. d. jur. emphyt. sub. tit. si ager vectig. per. n. 4.* Res autem in emphyteusi data modo appellatur fundus emphyteuticarius. l. 2. §. *sin aurem C. b. r. modo ager vectigalis rubr. ff. b. quæ vocabula invicem*
3. recurrunt & synonymicè usurpantur, optimeque conveniunt in definitione l. 1. ff. *si ager vectig. §. 3. J. loc. cond.* quantumvis non
4. in derivatione. Nam vectigales appellati sunt à vectigali, i. e. pensione seu canone, quia possessoribus solvitur. Emphyteuticarii vero à Græco verbo *Εμψυττω*, quod latinis est infero, implanto, per hoc enim agri magis frugiferi & cultiores interdum redduntur. Etenim ab initio serè non nisi sterilia (sterilitas enim est causa impulsiva, seu finis originarius) & in culta arva ita excolenda concedebantur, postmodum & per se fertilia *Oswald. Hiliger Donell. enud. lib. 9. cap. 13. lit. D. C.* Exinde tam initium quam progressum emphyteusios contractus respicientes, generaliter eam hoc modo definimus. *Quod sit contractus consensu-
lis, quo dominus utile dominium rei suæ concedit alicui, ut is quotannis
Canonem solvat, in domini recognitionem.* Et hanc definitionem sat commodam puto: quia suo definito non est latior, neque angustior. Rectè dicitur quod sit contractus: quia ex se & sui natura obligationem & actionem producit. Sed qualis? Juris ne Civilis, an Juris Gentium? Dicendum fortè esse juris Civilis: quia (1.) Lex Zenoniana propriam naturam huic contractui statuisse dicitur, §. 3. *J. loc. cond.* quam in scriptura consistere nonnulli æstimant, inter quos est Bocerius *ad L. 23. ff. d. R. J. §. 9. p. m. 138.* ante cujus interventum contractum perfectum non esse putantes, propter duos ablativos absolutè positos in l. 1. *C. d. jur. emphyteu. quorum natura est, ut conditionem inducant.* Conditio

ditio vero in forma specifica implenda l. 55. ff. d. condit. & demonstrat (2.) propter l. 5. ff. d. J. & J. ubi contractus Juris Gentium enumerantur, emphyteuticus verò omittitur, & per hæc verba: *exceptis iis quæ Jure Civili introducta sunt*, ad jus Civile tacite refertur (3.) quoniam quoties Juri Gentium, vel naturali quid detrahitur, vel adjicitur jus civile efficitur, l. 6. ff. d. J. & J. Jam hic detrahitur quid juri Gentium: fatale enim damnus totius rei spectare debet ad dominum directum, particularis in teritus ad dominum utilem: quod simplicitati juris Gentium non conveniens videtur. Resp. ad (1.) contractum Emphyteuticum non esse creaturam Zenonis, quia aliis populis, præter Romanos fuit cognitus, uti *Bizantiis*, de quibus *Aristoteles 1. æcon. 1. Longobardis*, *Egyptiis. vid. cap. Gen. 47. vers. 24. Joseph. 2. antiquit. Judaic. l. 15. s. 1. qui satisd. cog. l. 3. s. 4. d. reb. cor. qui sub. int. l. 1. C. d. fund. patrim. Hillig. ad Donell. lib. 13. cap. fin.* Et quomodo de hoc contractu dubitatio inter veteres ex orta dici posset, si plane suâ formâ fuisset destituta? Non entis enim nullæ sunt affectiones. Textum Institutionum quod concernit, puto per Zenoniam sanctionem ulteriorem dubitandi ansam saltem sublattam, nec eâ novam contractus specië constitutam, sed antiquam sub emtione & locatione quasi latentem manifestè detectam esse, arg. l. 7. §. 7. *vers. videntur tamen mihi recte quidam dixisse & c. ff. d. A. R. D.* Per naturam itaque hic potius intelligimus naturalia contractus, qualia pactis contrahentium immutari posse indubium est, l. 23. d. R. J. non item substantialia salvo contractu, l. 27. ff. d. R. J. *Habn. in ff. si ager vectig. petat. p. m. 654. Ludov. ad §. 3. J. Loc. cond. n. 5. Finn. ibid. n. 7.* Et hoc remoto removebitur & alterum, quod nimirum forma ejus specifica subsistat in scriptura. Nam scripturam desiderat, vel propter contractus, vel ejus pactorum adjectorum faciliorem probationem, quæ aliundè facile non suppetit, testibus mortuis & emphytevsi in longum tempus concessa. Et in hoc confirmor (licet hodie de consuetudine & more forensi secus sit, quibz edocemur ejusmodi concessionem fieri literis desuper factis, durch einen Erbziens Brief, *Habn. in ff. si ager vect. pet. p. m. 656. circ. fin.*) l. 3. C. d. jur. Emphytev. quæ tradit, amissione instrumenti non vitari contractum,

dum, quorum verborum occasione ita ratiocinor. Forma dat
 esse rei, & est quidditatis ratio. Porro positâ formâ tria simul
 ponuntur; *Esse rei, distinctio, & operatio*. Contrâ negatâ formâ
 necesse est ut omnia corruant & destruantur. Jam verò amissâ
 & remotâ scripturâ emphytevsis non tollitur sed durat; ergo se-
 quitur formam ejus specificam non subsistere in vel per scriptu-
 ram. Adde *Hill ad Donell. lib. 19. cap. 13. lit. H*. Multo minus mo-
 veor arg. à duobus ablativis petito, quia hoc saltem in aliquibus
 casibus obtinet, non in omnibus. *Dn. Habn. cit. loc. p. 656. Yann.*
 13. *ad §. 3. J. loc. cond. n. 8.* Ad L. 5. ff. d. J. & J. repono, quod ea sit
 14. Hermogeniani, qui tot seculis ante Zenonem vixit, ut ipsi quic-
 quam de factò Zenonis in mentem venisse dici nequeat. *Habn. l. b.*
p. m. 654. Restat tertium: quod si ad oculum demonstrare possent
 contrasentientes necesse esset, ut vietas daremus manus; nempe
 15. detractum quid esse huic contractui Juris Gentium intrinsecus,
 fortè vel non assistendo, vel restringendo &c. *vid. Dn. Struv. Ex-*
ercit. 1. ad lib. 1. ff. th. 58. quia intrinseca natura salva manere ne-
 quit essentiâ ejus turbatâ. Quod si vero id detrahere intelligant
 de naturalibus extrinsecis, mirum sanè, quod non omnes con-
 tractus juris Civilis dicant, siquidem singuli sere contractus
 alia habent naturalia ex jure Civili in Rep. Rom. quam quæ
 extra eam. Imo sæpe variant & mutantur, *Gerhard. Exercit. Inst.*
15. quest. 4. Manet itaque esse contractum Juris Gentium, ex quo
 & sua substantialia habet *D. Habn. si ager velt. n. 3. Schotan. par.*
3. exam. pag. 493. quest. 3. Porro ex definitione patet, quod do-
 16. minus dominium concedat. Per Dominum hic intelligimus re-
 vera talem, alienandi potestate gaudentem, vel etiam eum qui
 pro domino habetur *l. 2. 3. C. d. jur. Emphytevt.* quod quis enim
 non habet in alium transferre nequit. *l. 20. ff. d. A. R. D. l. 54. ff.*
d. R. J. Propterea concessio emphytevsis jus alienandi præsup-
 17. ponit, ut effectus causam. *Alienatio in presenti nobis nihil aliud*
est, quam actus, per quem jus aliquod transfertur in alium, vel amit-
titur. Dominus autem vel est Ecclesiasticus, uti Clericus, Præla-
 tus, nomine Ecclesiæ rem ejus alteri in Emphytevsin concedens.
Nov. 7. 120. c. 5. vel secularis, ut est Princeps, municipium, priva-
 tus, *l. 21. C. mand.* quia is non minus rerum suarum dominus est
 ac

ac. arbitrer, quam universitas. Adeoque enumerati aliis consentientibus concedere possunt dominium, quod in definitione utile appellavimus, cui opponimus *directum*. Et licet textualis non sit hac divisio, retinenda tamen ob utilitatem, quam præstat & in foro & in scholis vid. *Dn. Habn. in ff. si ager vectig. pet. n. 1. & tit. d. A. R. D. n. 4. ibi: Dominii species*. Inde interpretes dominium dividunt in plenum, & minus plenum. Illud appellant, quod quis pleno jure acquisivit cum proprietate & utilitate. Minus plenum subdividunt indirectum & utile: quorum illud proprietatem tantum; hoc utilitatem, etiam perpetuam, instar domini continet. *Cui tamen reclamare videtur l. 5. §. fin. commod.* quod duo domini ejusdem rei in solidum esse nequeant. At hoc verum saltem est de eodem domini genere, non de diverso, arg. §. 30. §. d. R. D. & *A. car. dom. vid. Ludov. ad pr. tit. §. quib. alien. lic. vel non n.* Vocabulum rei, cuius utile dominium conceditur, hic generaliter accipimus ut involvamus tam prædium ecclesiasticum, quam seculare sive illud rusticum seu urbanum, i. e. ædificium sit, *N. 7. §. 3. N. 120. c. 1. §. 3. l. 15. §. 26. ff. d. damn. inf. Donell. cit. l. 9. c. 13. lit. F. junge l. 16. §. fin. d. pignor. act. quæ generaliter loquitur & verbo prædii venire quoque prædium urbanum ex l. 198. d. V. S. constat. Adde Justum Mejer. Tom. I. colleg. Argent. d. jur. Emphyt. sub. tit. si ager vect. pet. n. 29.* Dominus vero cuicumque voluerit potest rem suam in emphyteusin dare, modo altera pars consentiat, & idonea ad persolvendum canonem, nec inter personas prohibitas reperiatur *l. 3. C. d. jur. Emphyt.* Hinc nec pupillum nec minorem excipimus: quia conditionem suam possunt facere meliorem sine consensu tutoris *pr. tit. §. d. aut. tut.* Licet fortean pupillus ante tutoris consensum ad canonis solutionem obstrictus non videatur *l. 13. §. 29. ff. d. act. emt.* Nec mulierem *N. 7. c. 3.* cum ea hic non teneatur ad qualificata officia, ut in Feudis, sed ad canonis præstationem, cui ex solvendo par esse poterit. Ulterius potest Dominus concedere, vel ad longum tempus, vel in perpetuum, *l. 13. ff. si ager vect. pet.* etiam in rebus Ecclesiæ *N. 120. §. licentiam*; exceptâ Ecclesiâ majori Constantinopolitanâ. *Rittersh. omnio vid. part. 1. Jur. Inst. c. 8. n. 55. 56. 57.* cui junge *Dn. Perez in C. d. jur. Emphyt. n. 4.*

E Per-



- Perpetuitatem in genere quod attinet. refert Dn. Hahn. ad ff. si ager velt. pet. ex Buchov. quod respiciat vel posteritatis durationem, vel quoscunque successores singulares & universales. Et hanc perpetuitatem esse de natura hujus contractus, temporalitatem vero ex accidenti. Sequuntur verba definitionis: ut is
23. solvat canonem quotannis. Canon hic non est proportionatus fructibus, nec in eorum compensationem datur, sed potest consistere in nummo uno vel altero. Et hoc causæ est, cur ob sterilitatem non remittatur l. i. C. b. t. Quid? pacta conventa, si aliud non suadeant, partialem rei interitum ipse quoque Emphyteuta sibi adscribere tenetur d. l. i. vid. Perez. in C. b. n. 12. 13. Et quantumvis
 24. in pecunia minima consistat canon, debet tamen omnino solvi, nisi beneficio suo privari velit. Nam emphyteuta in ecclesiastica emphytevti, si intra biennium, vel in emphytevti seculari intra triennium canonem solvere superfederit, cadet beneficio suo, & ipso jure expelletur à Domino, nisi neget, se in solutione canonis cessasse Fachin. lib. i. controvers. jur. c. 95. cui junge Perez. in C. b. t. n. 18. 19. Sequuntur ultima definitionis verba: In domini re-
 25. cognitionem. Ne scilicet obliueretur interea temporis memoria domini directi. Promissâ ac constitutâ sic emphytevti, nascitur actio nominata personalis, ad præstandum id, de quo conventum. Et hæc actio appellatur Emphytevticaria, de qua breviter quidem, sed eleganter D. Vinn. differit ad § 3. J. Loc. cond. n. 4. Ex acquisita vero emphytevti nascitur actio rei vindicatoria utilis, &
 27. appellatur actio vectigalis, in rem prætoriam, prætor enim pro domino eum agnoscit l. vid. i. ff. si ager velt. pet. perpetua, quia rei persecutoria, nec contra Jus Civile, sed ad exemplum vindicationis datur, l. 35. ff. de O. & A. competens tam adversus extraneum quam ipsum dominum, vid. Just. Mejer. coll. Argent. cit. loc. n. 3. Pluribus autem modis acquisita dicitur emphytevtis (1) traditione vel patientia. (2) præscriptione. (3) successione. (4) testamento &c. Factam traditionem sequi solet Laudemii oblatio, quæ fit ab emphyteuta ipsi domino directo, pro receptione &c. Est autem Laudemium quinquagesima pars fundi, vid. Dn. Struv. Exercit. 10. Jur. F. ib. n. 2. ob id ita dicitur, quod non integrum sit possessionem capere illaudato Domino directo, vid. Perez. in C. de Jur. Emphyt. num. 9.
 - 29.

Quo-

Quocunque tandem modo sit acquisita emphyteusis, aequaliter 30
 omne emolumentum praedii ad ipsum emphyteutam redundat,
 adeo ut possit etiam ipsam rem emphyteutam vel vendere, vel
 donare, vel dotis nomine dare vel oppignorare. Vendere ta- 31
 men si velit, adstringitur id denuntiare domino, & oblatam
 commodam vendendi occasionem indicare, quo, si velit, in em-
 ptione praefatur alteri, declarata inter duos menses voluntate
 l. 3. C. h. t. Idem obtinet, si partem praedii vendendo velit distra-
 here l. 76. ff. de R. V. nam & eo casu rem totam amittet, si sine pra-
 via domini directi scientia, alienationem attemptet, uti sentit
 Dn. Schot. in exam. suo part. 3. p. m. 498. à quo tamen inter alios dif-
 sentit vir summi iudicii & authorit. Andr. Alciar. ad ff. infort. & qui- 32
 dem ad l. 6. de Legat. & fidei com. 1. n. 9. p. m. 425. De successione vid.
 Just. Mejer. cit. loc. n. 30. Perez. in C. h. n. 4. De modis amittendi ordine
 agitur in coll. arg. cit. loc. n. 64. ad quod Dn. Lectorem remittimus.

CAPUT IV.
 De
SOCIETATE.
 CONSPECTUS.

- | | |
|--|---|
| <p>1. Homo naturæ est animal socia-
 bile.</p> <p>2. Politici vocabulam quot modis
 accipitur.</p> <p>3. De quam societate hic agatur.</p> <p>4. Quare dicatur consensualis.</p> <p>5. Communio, in quam incidimus,
 non est societas, nisi improprie.</p> <p>6. Societas licet communionem re-
 spiciat, non tamen exinde à com-
 munionem ad societatem inferen-
 dum.</p> <p>7. Unde dignoscatur verus contra-
 ctus.</p> | <p>8. Consensus, quo solo perficitur
 contractus societatis, variis mo-
 dis explicatur.</p> <p>9. Consensus est duplex.</p> <p>10. Quidnam in definitione per rem
 intelligamus.</p> <p>11. Rerum inhonestarum nulla so-
 cietas licita.</p> <p>12. Societatis species varia.</p> <p>13. Quenam dicatur generalis toto-
 rum bonorum.</p> <p>14. Quenam bonorum tantum.</p> <p>15. Communio debet iniri animo so-
 cietatis.</p> |
|--|---|

E 2

16. Qua-



16. *Quanam circa communicatio-
nem lucri & damni notatu di-
gna.*

17. *De Rebus & Personis remisive.*

18. *Quomodo dissolvatur.*

19. *Contractus quamvis ab initio
sint voluntatis, ex post facto ne-
cessitatis, nihilominus poterit
presens dissensu unius dissolvi.*

20. *De Actione.*

21. *Qualis sit.*

22. *Ad quid detur.*

23. *Adversus quos.*

24. *Socius aequè tenetur de culpa ac
dolo.*

25. *Actio societatis ob dolum morè
infamat.*

26. *Lata culpa non semper pari pas-
su ambulat cum dolo.*

27. *Factum culposum quid.*

28. *De affinibus remediis.*

1. **H**ominem esse *ἄνθρωπος πολιτικὸν ζῷον*, Aristot. lib. 1. Polit. c. 2. tradidit. Politici autem vocabulum trifariam accipitur, & tenotat interdum conversationem; quo sensu homo non solum politicum animal est, sed & magis politicum, quam omne gregale animal. (2) nonnunquam indicat cupiditatem vivendi secundum rationem alicujus civitatis. (3) quandoque significat subjecta, quæ communi opera unum commune suscipiunt negotium Michael Piccartus in cit. Arist. loc. p. m. 44. 45. Posteriores significationem, quam quoque idem Arist. refert lib. 1. histor. animal cap. 1. impræsentiarum accommodam esse ex ipsa definitionis explicatione colligere est. Sunt verò varia societatis genera; à Dn. Hahn. in ff. b. t. n. 2. enumerata, ex quibus nunc solum eam
3. quæ est privata singulorum seu rerum communicativa respicimus, & hoc modo definimus: *Quod sit contractus consensu initus de rebus questus causa communicandis. Dixi 1. Quod sit contractus consensuatus: quia solo consensu expresso si initium sui spectes*
4. constituitur, atque sic actu primo perficitur, super re conferenda, quæ dum revera præsto non est, quasi tamen sistitur per consensum, ex quo vim illius obligativam interim in tuemur, Franck. in ff. b. t. n. 4. Junge l. 2. ff. d. O. & A. Inde etiam voluntarium consortium vocatur, l. 52. s. 8. ff. b. t. Hahn. in ff. b. t. n. 4. Omnis itaq; communitio citra consensum, seu non tractatu habito, uti loquitur
5. Ulpian in l. 32. ff. pro soc. obveniens hic excluditur, quia societatem inducit nullam, nisi impropiam, quemadmodum socii vocabu-

cabulo abutitur Imperator in §. 3. J. d. obl. que qf. ex contr. nasc. ut & in l. 25. §. 16. circ. fin. Fateor equidem quomocunq; societatem habere annexam communionem : sed hoc non est convertibile. Porro : Societas est verus contractus , Communio non est proprius contractus , quia consensu destituitur propter expressa cit. l. 25. §. 16. verba , que hec sunt : Hos conjunxit ad societatem non consensus , sed res : Nam ubi nullus consensus , ibi nulla conventio : ubi nulla conventio , ibi nullus contractus : Hæc ut eo melius intelligantur , talem erigimus quasi mercurialem statuat. (1) Quoties adest conventio & causa , toties est verus contractus l. r. §. 3. l. 7. §. 2. ff. de Pact. (2) Quando adest causa sine conventionione , est quasi contractus : Ubi vero conventio sine causa , ibi est pactum nudum vid. Jul. Pacium in anal. J. ad tit. d. obl. que qf. ex contr. nasc. p. m. 412. Sed instabis propugnando societatem in quam devenimus rei intuitu esse proprie sic dictam societatem propter l. 4. ff. pro soc. v. r. §. societatem coire & re , & verbis , & per nuncium posse nos , dubium non est , R. Societatem solo celebrari consensu , l. 19. ff. pro soc. hunc tamen variis modis declarari. Consensus vero est duplex ; alius expressus , tacitus alius. Ille declaratur vel coram , & tunc fit verbis : vel inter absentes , & tunc explicatur vel per nuncium ; qui epistola loquens ab Episteto nuncupatur , vel per epistolam ; quæ ab eodem nuncius tacitus dicitur. Hic vero quando duo rebus in commune collatis simul negotiantur , horum enim actibus qui extra legem approbantem & societatis schema fieri nequeunt , voluntas sat ubertimque patescit ; nisi aliud ipsos cogitasse , appareat l. 31. D. h. t. Et ita intelligendus est Modestianus in cit. l. 4. Dn. Franck. in ff. h. t. n. 4. Moz. d. contracta. tra. d. societ. col. 1. p. m. 436. n. 2. Ritters ad l. 25. d. R. J. cap. 13. Habn. in ff. h. n. 4. (2) Dixi quod sit contractus de rebus. Nomine rei hic veniunt factum , opera , industria , ars , & omnes res honestæ : rerum enim in honestarum & turpium nulla societas l. 57. ff. h. t. Imo delictorum communicio turpis atque scæda dicitur , l. 53. pro soc. nec refert utrum sint universales , vel particulares , vel speciales : vid. l. 1. §. ff. h. t. Variè enim dividunt societatem interpretes , uti videre est apud Dn. Ludov. & Vinn. ad pr. J. d. societ. n. 1. Dn. Franck. in ff. pro soc. n. 6. Nos totum negotium brevibus comple-

6.

7.

8.

9.

10.

11.

B 3

Amur.



- stimur, & dicimus, quod societas alia sit generalis, specialis alia: Generalis porro quod sit vel totorum seu universorum bonorum, vel bonorum tantum. Generalem totorum bonorum appellamus, quæ sub expressa mentione bonorum universorum contrahitur. *l. 3. §. 1. ff. h. r.* Societatem bonorum tantum dicimus, quæ sine facta bonorum mentione initur *vid. l. 7. ff. h. r.* In illa communicantur omnia bona, etiam futura ex omni causa, tam lucrativa, quam onerosa, *l. 73. §. 1. ff. h. r.* In hac vero saltem ea quæ ex quaestu & negotiatione obveniunt, *d. l. 7.* Quoties itaque non fuit facta expressa bonorum mentio, resque dubia est, non illa, sed hæc inita intelligitur. Nam expressa nocent, non expressa non nocent, uti egregiè differit *And. Alciat. in ff. Infort. ad l. 6. d. legat. & fid. l. n. 15. 18. p. m. 388. 393.* Aliam differentiam adhuc addit *Dn. Ludov. cit. l. n. 2.* quod nimirum in societate omnium bonorum, dominium rerum omnium fictione brevis manus ad socium transeat: cum quo confer *Dn. Franck. in ff. h. t. n. 41. 42. 43.* qui ab illo reapse dissentire non videtur. *Vinn. ad §. 1. Inst. h. t. n. 2. 4. 5. (3)* Continet definitio hæc verba: *De rebus quaestus causam*
15. *communicandis.* Communio enim sola, utcumque voluntaria, negotium non exhaurit, nisi accedat insuper lucri inde percepti communicatio *l. 31. ff. pro soc. v. g.* duorum materiæ, dominorum voluntate confusæ sunt, & propterea communes §. 27. *J. d. R. D. & A. ear. dom.* minime tamen jure societatis. De damno in definitione de industria abstinui, quia accidit præter intentionem & votum eorum qui contrahunt, lucro tantum inhiantes. Interim cum damnum æque ac lucrum communicandum sit, nonnulla quoque de eo differere volui. In expediendo autem ejus
16. nodo necesse est ut ad duo respiciamus, partes nimirum in commune collatas, utrum sc. sint æquales, & ad partium conventiones ac placita. i. si partes sint æquales, & nihil de lucri damni participibus expressum, tunc æquabiliter participabunt socii de damno & lucro *l. 29. pr. h. l. 3. C. cod. E. g.* Titius contulit 100. & Mævius 100. ad utrumque profectio spectabit semisis lucri & damni. Si vero partes sint inæquales idem judicandum in trepidè statuo, modò æqualitatem secundum proportionem Arithmeticam dimetiariis, Denn in den Gesellschaften muß seyn so wohl des Verlustes als des Gewins Gleichheit nach Befindung der Anlage/ oder

ober eingelegten Guts. *Dn. Hahn, ad Wes. h. r. n. 6.* (2) Si nominatim
 caverint contrahentes & res sint æquales, & certi quid definiti-
 rint, tunc conventioni de inæqualitate quæstus damnive stan-
 dum, modo non sit absoluta, seu leonina, *l. 29. §. 2. ff. h. t.* Sed limi-
 tata uniformis. Limitatam quippe difformem, non aliter subsi-
 stere contra *Bachev.* statuit *Dn. Franzk. in ff. h. n. 72.* nisi ab alteru-
 tro quid operæ, aut artis sit additum. (3) Si res collatæ sint in-
 æquales, & placitum partium intercesserit, ut diversa sit ratio lu-
 cri atque damni, tunc itidem dispiciendum docet *Franzk. cit. loc.*
n. 77. num inæqualitas ob id inita sit, quod alter plus mercis aut
 pecuniæ attulerit, vel quod plus consulverit societati arte aut
 opera, ita ut posteriori demum casu subsistat, priori non item.
Contrarius Dn. Franzk. est Dn. Vinn. ad §. 1. J. h. t. n. 3. cui tamen re-
 sponderi poterit ex *Franzk. cit. loc. n. 71. confer Hahn. in ff. eod. t.*
n. 6. Sed si Titius operam tantum collocans acceperit à me 1000.
 & sexcenta ipsi fuerint erepta, ad quem spectabit damnum?
 R. damnum sortis ad me spectare, damnum usus ad utrumque
Franzk. h. n. 90. Gail. 2. obs. 24. Fachin. 2. controvers. jur. 94. 95. vid.
tamen Vinn. ad §. 2. 7. h. t. n. 3. ubi distinguit p. m. 679. a. *Perez. in C.*
pro soc. n. 9. Just. Mejer. coll. Argent. Tom. 1. h. t. th. 25. p. 987. Personas
 quod attinet sciendum, quod omnes possint esse focii, qui se a-
 liis & alios sibi obligare valent, *Schotan in Exam. par. 3. p. m. 438.*
quest. 1. de quibus vid. Moz. d. contract. tract. d. societ. p. 452. & segg.
ut & de rebus p. 461. Junge Perez. in C. h. n. 3. ubi de societate sub
 conditione tractat. Et ita constituitur societas. Dissolvitur ve-
 rò morte, etiam unius, nisi aliter in coeunda societate conve-
 nerint, *l. 65. §. 9. ff. h. Dissensu mutuo l. 75. ff. d. R. J. l. 5. C. h.* & cæteris
 casibus relatis à *Dn. Schotano cit. loc. p. 640. quest. 4. Franz. in ff. h.*
n. 118. 119. 120. Tempestiva renunciatioe *§. 4. J. h. t.* Hoc addo
 quod & dissensu alterutrius solvatur, *§. 4. J. h. t. non obstante l. s. C.*
d. O. & A. quia saltem loquitur de negotiis quæ uno actu absol-
 vuntur, non quæ temporis tractum habent continuum ut socie-
 tas *Ludw. ad cit. §. 4. n. 2. Perez. cit. loc. n. 13. 14.* Et ex hoc contra-
 ctu datur deinde *alio* inter socios, quæ appellatur *pro socio, per-*
sonalis §. 17. J. de Act. utrinq; directa quia par utriusque focii rati-
 o *Perez. in C. pro soc. n. 10. vid. coll. Arg. b. 1. th. 27.* ad præstandum
 id quod alterum alteri ex natura contractus vel ex pacto præsta-
 re oportet

17.

18.

19.

20.

21.

22.

- re oportet, ex dolo in solidum l. 22. §. 1. ff. de re judic. Alias in quantum facere potest gaudens beneficio competentis §. 30. J. de act. coll. Arg. h. ib. 25. famosa propter dolum, §. 2. J. de pen. tem. lit.
23. *benefidei* §. 28. J. de act. Experitur quoque socius hac actione adversus ipsos heredes vid. *Arnold. ab. Haersolt. pact. 3. act. 31. Perez. in C. cit. loc. n. 17.* adde omnino *Dn. Franz. in ff. h. t. n. 94. 95.* Ultra;
24. rius; non saltem tenetur de dolo socius, sed & de culpa, eaque levi. l. 5. §. 2. ff. commod. Non refragatur l. 21. C. mand. & §. fin. J. h. t. ad quam respondet *Dn. Ludw. ibid. Perez. cit. loc. n. 10. 11. Bocer. in l. 23. de R. J. post. 13. p. 172.* Legem 32. ff. de pos. quod concernit Puto eam feliciter explicatam esse à *Dn. Franzk. de pos. n. 83. & seqq.* distinguente inter abstractivam culpam & concretivam. Dixi
25. quod actio pro socio ob dolum intentata infamet. Quid autem si ob culpam latam? nonne & tunc infamiam habebit comitem?
26. R. quod non quia lata culpa saltem æquiparatur dolo in causis pecuniariis; non verò quando de pœna corporis afflictiva & infamia irroganda agitur per l. 7. D. ad Cornel. de Sicar. neque infamia contra l. 1. D. de his qui not. infam. extendenda est. *Rittersh. cap. 5. pro-*
27. *theor. ad L. 23. de R. J. p. 30.* nisi factum sit culposum, ab ipsa lege notatum uti sentit *Dn. Habr. cum Wesemb. in ff. de his qui not. infam. n. 3.* Cum hac actione pro socio concurrunt & alia: ut actio commun. dividundo, actio furti ejusque conditio, actio ex vendito, præscriptis verbis vid. *Inst. Meier. coll. Arg. h. t. ib. 28. Rittersh. ad L. 23. de R. J. cap. 13. p. m. 189. 190.*

CAPUT V.

De

MANDATO.

CONSPECTUS.

- | | |
|---|---|
| 1. Homo hominis naturale qf. instrumentum. | 5. Actiones originem & formam ex jure Gentium habent. |
| 2. Charitas incipit à seipsa. | 6. Ambiguitas verbi mandare adducitur. |
| 3. Jus Gentium naturale Jus au- | 7. Tò mandare unde videatur ditum. |
| 4. Contractus mutui jure Gentium introductus. | 8. Mandati definitio. |

9. Mand.

- 9. Mandati vocabulum per se in-
dicat contractum.
- 10. Consensus debet esse verus, &
certis modis declaratus.
- 11. Mandatum non est conjunctum
cum Imperio.
- 12. Negotium debet esse licitum & c.
- 13. Quid de mandato rei turpis te-
mendum.
- 14. De casu, quo quis vulnerari
mandat, & Mandatarius pla-
nè occidit.
- 15. Mandatum debet esse gratuitum.
- 16. De quotalicis.
- 17. De personis & rebus.
- 18. Mandatarius susceptum nego-
tium vel debet expedire, vel in
tempore declinare.

- 19. Quomodo Mandatum ratione
suis dividatur.
- 20. Consilium nisi fraudulentum non
obligat.
- 21. Actionum ex hoc contractu de-
scendentium alia directa est,
contraria alia.
- 22. Actio directa cui, adversus
quem & ad quid detur.
- 23. De Interesse.
- 24. Mandatarius tenetur de culpa
levissima.
- 25. Adversaria remouentur.
- 26. Contraria mandati actio, cuius
adversus quem, & ad quid de-
tur.
- 27. De Affinibus remediis remis-
sione.

E Gregie Hugo Grotius lib. 3. de J. B. & P. cap. 6. n. 9. ex contem-
platione moralium præceptorum hoc modo concludit: 1.
Naturaliter homo hominis alterius volens volentis instrumen-
tum est. Charitas quidem incipit à seipsa, & naturale vinculum 2.
magis & fortius ad proprii commodi studium allicit atque insti-
gat. nontamen interim benivolentiam & humanitatis officia
proximo necessaria dissuadet. Et ad hoc alludit Seneca, dum di-
cit: *dabo egentis, sed ut ipse non egeam: succurram perituro, d. ut ipse* 3.
non pererem. Jus naturale imperante ratione, quid ita exegit,
confirmavit postmodum & non nihil anxio usu & necessitate exi-
gente introductum Jus Gentium, (quod secundarium vocant &
§. 2. J. de J. N. G. C. definitur Gratioq; viro sui nominis volunta-
rium de J. B. P. l. n. c. 2. n. 4. dicitur.) remedium superinducens, quo 4.
arctius adstringerentur homines ad præstandum id, in quod se-
mel consenserant. Remedium hoc deinde proprio decorârunt
nômine, & ex contractu descendens mandati actionem appella-
runt,

F

- runt, eâdemq; frânum scedi fragis injecerunt, & sic malitiam eorum compescere masculè studuerunt. Etenim formam actionum essentialem Juri Gentium adscribere non ambigo, quantumvis
5. formam accidentalem ex jure civili habeant. *Vid. Dn. Bach. disp. 1. de act. tit. 12. 13. & 33. Habn. in ff. de O. & A. n. 14.* subscripsit juri gent. jus Civile; & per receptionem qf. suum contractum fecit, à me jam explicandum. Per τ mandare verò in hac materia non intelligimus Mandata Principum, neq; Jisdictionem mandatam nec commissionem, quemadmodum tentant, qui Mandare per τ comittere explicant, eosq; qui mandata suscipiunt Commissarios appellant, sed potius rogationem aliquam de expediendo negotio
 7. factam. *Habn. in ff. mandati, n. 2.* Cæterum in verbi incunabula inquirere si cuiquam placeat, offendet, mandare, prout hic sumitur à more dandæ manus natum esse, *Isidor. 5. Etymolog. 24. v. mandatum,* quod in committendis negotiis alter alteri manus daret, *Perrus Faber ad l. 60. de R. J. & apud omnes ferè gentes manus fidei symbolum sit.* Unde apud *Virgilium fallere dextras, i. e. fidem. Terent. Andr. act. 1. sc. 5. per dextram, per fidem & c. Et hanc mihi in manum das i. e. fidei mea committit. Osv. Hillig. Don. Enncl. l. 12. c. X. lit. B. p. m. 1084.*
 8. Definimus autem eum cum Dn. *Franz. in ff. h. t. n. 9. Quod sit contractus consensu in ius quo roganti fides datur de negotio alieno illius nomine gratis expediendo.* At dixeris Mandatum non esse contractum, quod tantum denotet solius mandantis factum, per se obligationem non pariens, uti vult *Donellus lib. 13. Comment. cap. X. pr. B. ex Hilligero ad x. lit. A. ad Donell. cir. loco.* Mandatum non solum subsistere in persona mandantis, sed mandatarii quod l. ex eo apparet, quoties, mandatum dicitur gratuitum: nam gratuitò non mandatur, d. suscipitur, ad quod pfecto alterum relatum enixè desideratur. *Esse enim relatorum in eo consistit, ut certo modo ad aliud referatur.* Erit itaque mandatum contractus suo modo absolutus, quod per consensum fieri ex definitione patet. Debet autem consensus esse verus, non fictus, & declaratus *l. Explicite*, verbis, literis, *l. implicite* seu tacite & virtualiter. *Dn. Habn. in ff. h. t. n. 1. circ. f.* Et hoc contractu datur
 - II. fides roganti, *Dico roganti*; quia Mandare non sapit imperium
- d. pre-

d. precarium §. f. *Inst. d. sing. reb. per fidei comm. relicis*, & sic à vob
jubere distinguitur. Nam justus proprie & strictè sumtus, est
consensus actum præcedens & cum Imperio quodam conjun-
ctus. Mandatum vero nullam necessitatem & coactionem in se
habet, ut liceat illud non suscipere, §. 9. *Inst. d. mand. Vide Moz.*
de mandat. col. 3. n. 7. p. m. 585. 586. Halliger. cit. loco C. Fides enim
datur roganti de negotio aliquo: modò negotium sit licitum,
honestum, futurum. Rei enim turpis nullum mandatum est, nec
mandati actio, l. 22. §. 6. ff. h. l. l. 6. §. 3. ff. h. §. 7. J. b. adeo ut ne per
juramentum confirmetur, cap. non est obligatorium de R. J. in 6. Sed
quid si mandatum homicidii crimen, l. aliud id genus, imple-
tum sit? eum ut homicidam plectendum arbitror, l. 15. §. 1. ff. ad L.
Corn. de sicariis, l. 5. C. de. Accusat. Franzk. in ff. h. n. 18. Dn. Hahn. tamen
putat extra ordinem puniendum esse mandatarium, si pa-
rendi quædam necessitas sub fuerit à parte ejus qui implet, in ff.
h. n. 5. Confer Ludov. ad §. 7. *Inst. h. t. n. 1. Vinnium ad eundem n. 23.*
Trentl. Vol. 1. D. 27. eb. 3. ego tamen mihi persuasum habeo, hanc
sententiam duriusculam esse cum in delictis mandatum domi-
ni non excuset servum homicidam quò minus homicidii pœnâ
teneatur arg. l. 5. C. de accusat. nec si judex aut patet injustum
quid mandet, mandatarii propter eum excusantur. V. Dn. Carp-
zov. pr. Cr. p. 1. C. 4. n. 7. c. 8. Interim si Titius mandaverit vul-
nerari, mandatarius vero occiderit, tum ordinariæ pœnæ man-
dantem subjiciendum non esse existimo. Nec reclamatur l. 6. C.
ad L. Jul. de vi publica, ex qua colligant Dd. quod dans operam
rei illicitæ de omni eo teneatur, quod præter ejus intentionem
sequitur. Hoc quippe tam demum obtinet si eventus ex opere
illiciteo per se, immediatè & necessario pallulet, non si per acci-
dens. *Fachin. lib. 1. controvers. Juris, capite 36. Junge B. Schotanus*
parte 3. examinis p. m. 43. quest. 2. cum vero juxta l. 15. D. ad L.
Cornell. de sican. nihil intersit, occidat, quia an causam mortis
præbeat, potissimum cum ad mensuram vulnera non infligan-
tur, cum Dn. Carpzovio d. l. à n. 21. contrarium ut defendam
tutius erit. Negotium vero debet expediri alieno nomine,
quem mandatorem, Mandantem, Dominum negotiorum ap-
pel-

bellamus, sicuti alterum Mandatarium, Procuratorem; inter-
 dum etiam solariarium nuncupamus. *Rittersh. ad l. 23. d. R. J. cap.*
 15. *pag. 74. 75.* Ultimo debet *gratis geri* : quia originem ex officio
 atque amicitia traxit : contrarium ergo est officio merces.
 §. 4. *l. ff. Mandati.* Et hoc modo commodè contradistinguitur
 locationi, quæ mercedem desiderat, exque ea consensu
 definita dijudicatur, modo *substitutum locari solitum*, *Dn.*
Hahn. h. t. n. 3. circ. f. Franzk. ibid. n. 27. Itaque omne
 non gratuitum ab hoc contractu removeamus, non ta-
 men honorarium seu salarium, de quo cum præ cæteris sat
 perspicuè tractet *Dn. Rittersh. ad l. 23. de R. J. cap. 5. p. 78. 79. &*
post eum D. Franzk. ex Saliceto h. l. à n. 27. usq. ad n. 41. eorum serinia
 compilare nolo. A Salariorum verò separandum est omnino pactum
 16 *de quoralis, quod Quint. l. 12. c. 7. pactioem per artem causidicorum ap-*
pellat. Potest verò mandare quilibet, qui contrahere potest, etiã mu-
 lier, modò ne causam alienam tractet, filius familias, *l. 3. ff. d. Obl. &*
 17. *At. quemadmodum mandari potest omnibus, qui obligari possunt.*
 De quibus vide *Mozz. de mandato, p. 571. 582.* Iterum cuilibet inte-
 18. *grum mandatum suscipere, l. non, susceptum verò explere vel tem-*
pestivè renunciare tenetur, re adhuc integrâ §. 7. Inst. s. nisi justa
causa, quo minus mandatum exequi possit, eum absolvat, vide Col-
 20 *legium Argentoratense vel i. h. t. ib. 22. §. 9. f. h. t.* Contrahitur enim
 mandatum vel (1.) solius mandantis causa, vel (2.) mandantis &
 mandatarii, vel (3.) aliena tantum, seu tertii, vel (5.) mandatarii & a-
 liena, vel (6.) trium personarum gratia. De quinque prioribus tra-
 ctatur quoque in Institutionibus, de 6. casu vide *l. 8. §. 3. 4. ff. h. t.* Ter-
 tio vero casui gravissimè obstat §. 18. *Inst. de inuelligibus stipulationibus,*
l. 38. §. 17. de v. Obl. l. 3. & 9. ff. de O. & A. l. 73. §. fin. de R. J. ex qui-
bus textibus deribetur quod obligationes ad hoc in ventis fini, ut unus-
quisq. acquirat sibi, quod sua inter est præpriis l. 6. §. 4. 5. & l. 8. §. 6. ff. h. t.
 Resp. dispiciendum utrum meâ plane non interfit, & tunc mandati
 actio nulla erit. Sicuti autem *ab initio quidem statim* interesse meum
 non volvatur, *ex post facto* tamen sese prodat actio, & denegari
 non movetur. *Hahn. in ff. h. t. n. 7. Franzk. ibid. n. 53.* Quintum ca-
 sum quod concernit, constat illud mandatum subsistere, per *l. 2. §. 5.*
& l. 6.

§ l. 6. § 3. ff. b. t. Quoties autem solius mandatari gratia mandatum
 intervenit, tunc obligatorium non videtur, quoniam consilium po-
 tius est, quam mandatum, h. 2. § 6. ff. b. t. § 4. J. b. Consilii vero non
 fraudulenti nulla obligatio, l. 47. ff. de R. J. potest imò debet apud se
 explorare an expediat nec ne. Egregie huc faciunt *Chrystomi ver-
 ba ab Habnio in ff. b. n. 7. ex Grot. flor. spars. citata. Qui dat Consilium,
 dicit quod sibi videtur, nec ullum imponit audienti necessitatem, sed ipsi
 relinquit eligendi Jus liberum.* Mandatum quomodo dissolvatur or-
 dine videri potest in *Collegio Argentoratensi, h. t. th. 19.* Deinde ex hoc
 contractu nascitur actio civilis, quæ mandati actio dicitur, estque
 duplex, directa & contraria. *Directa actio datur* mandatori, ejus hæ-
 redibus & cohæredibus adversus mandatarium ejusve hæredem ad
 id quod mandatoris interest. Interesse vero variis ex causis persequi
 potest, si sc. conqueratur mandatorum susceptum negotium dolo-
 se administrasse, vel promissum officium deservisse, mandati fines
 fuisse transgressum, vel culpâ levi, imò etiam levissima quid com-
 misse. *Vid. Colleg. Argentorat. cit. loc. th. 23. 25. 25. & 29.* Et levissimam
 culpam quod præstare teneatur Mandatarius ex l. 13. C. mandati col-
 ligio. 1. quia in illa diserte traditur, Procuratorem teneri de omni
 culpa. Omne enim qui dicit, is nihil excludit. 2. quia saltem procu-
 rator ab improvise casu eximitur. E. non erit à levissima culpa li-
 beratus: *unus enim ex clauso est ceterorum inclusio.* Interim *objici posse
 l. 8. §. 10. ff. mandati,* ubi dicitur quod neglecta sit emtio dolo & lata
 culpa, ex quibus inferendum, cum saltem teneri de diligentia, qualè
 homines communiter suis rebus adhibere solent. Resp. Unius positio
 non est alterius negatio. Deinde ex cit. §. 10. ut § l. 4. C. mandati, § l. 23.
 ff. de R. J. posset evidenter demonstrari Mandatorem non teneri ultra
 levè culpam quia in iis legibus culpæ vocabulû sine elegio effertur.
 Est enim communis & recepta Jctorum sententia, quod *quoties culpa
 vocabulû solitarie sine epithero in legibus occurrat, toties indicetur culpa
 levis.* Resp. generale & regulare hoc esse, idq; ut plurimû obtinere i-
 mo in omnibus iis, quibus substrata materia nõ refragatur imò. *Ex-
 ceptio format regulam in casibus non exceptis.* Tertio ob stare videtur
 l. famosissima §. 2. ff. commodati quæ tanquam norma sive cynosura
 est totius hujus materiæ, ex qua Jcti talem formant regulam. Quod

in 603

- in contr. actibz, qui unius saltem gratia ineuntur, dolus & lata culpa tantū prestari debeat.* Jam mandati autem contractus suscipitur communiter satius mandantis gratia. E. Resp. nec hanc regulā semper esse firmam, exemplo sit negotiorū gestio, de qua *vid. §. 1. Inst. de obl. que q. ex contr. nasc.* Concludo itaque mandatarium teneri quoque de levisima propter tacitam assertionem industria. *Gailius lib. 1. obs. 45. n. 5. & Dn. Hahn ad Wesf. n. b. t. n. 10.* Contraria Mandati actio datur mandatario ejus haredi adversus mandantem & ejusdem fidejussores ad refundendos sumtus exequendi mandati causa factos, uno verbo: *ut indemnus ab eo servetur*, vide de hac prolixè *Colleg. Argentorat. cit. loco th. 33. 34. 36. 38. 39. Arnold. ab Haerselt. parte 3. Act. 30.* Ultraque est civilis bonæ fidei, *l. 5. pr. ff. de O. & A.* Nam sub directis actionibus etiam continentur contraria, *Ludw. ad §. 28. Inst. de Act. n. 9.* Differunt vero in hoc maxime, quod actio directa infamet contraria non, *§. 2. Inst. de penat. temere litigantium. Colleg. Argentorat. c. loc. th. 41.*
- 26
- 27
- Quod etiam videri potest *de Affinibus re- mediis th. 42. Rittersb. in l. 23. c. 5. p. 87.*

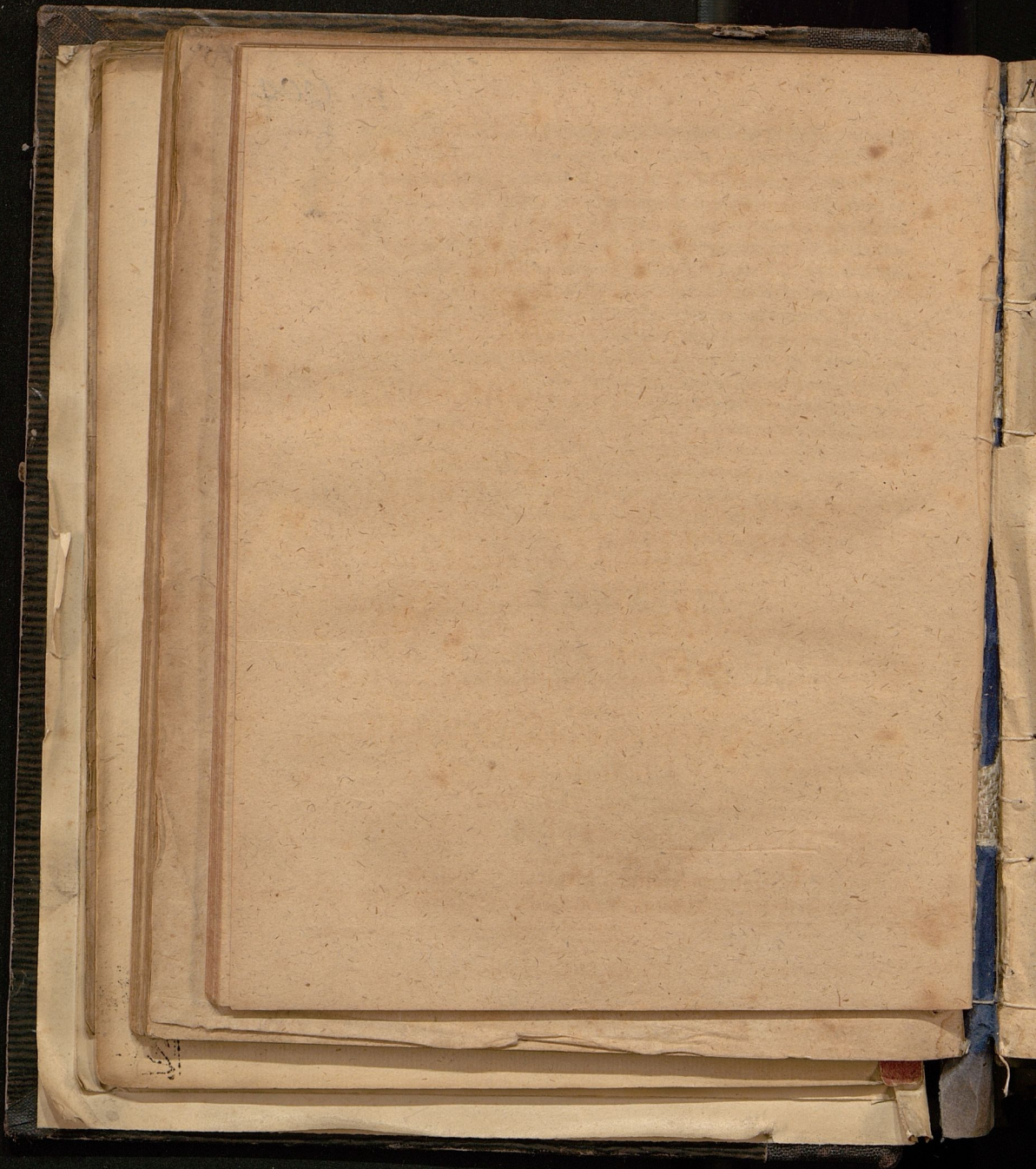
TANTUM.
Soli Deo Gloria.



604

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is faint and difficult to decipher but appears to include the words "LANTIN" and "Soll Deo Gloria".





ULB Halle
002 618 818

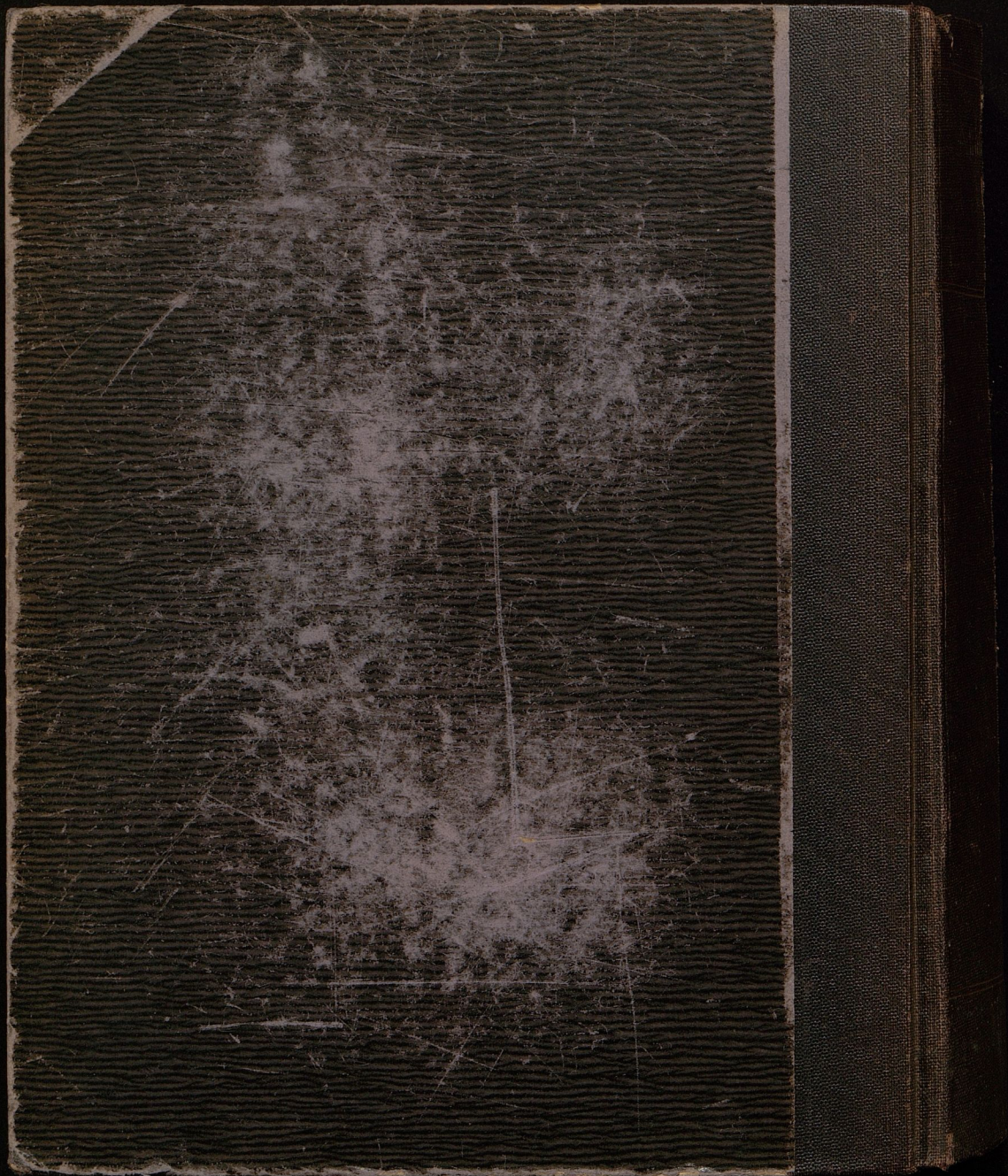
3



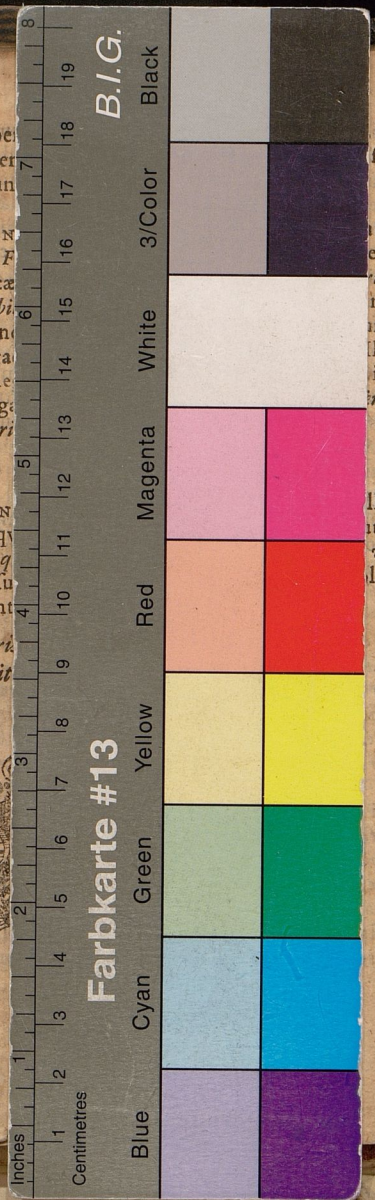
SB

1077





n ope
ropter
mun
REN
C. de F
blica
Arbit
dicen
am ta
n alle
litiga
le feri
s UN
la, q
ff. si q
nec fu
a sunt
ppork
Mit



B.I.G.

Farbkarte #13

ita
fe-
X.
tis
en-
iis.
nt,
am.
llo
ita
nb,
lla-
ra-
vel
lui,

1663 5813
406

VI.
311

I. N. 7.
DISSERTATIO JURIDICA,
De

CONTRACTI- BUS CONSENSUA- LIBUS,

Quam
Consensu Magnifici Jctorum ordinis,
PRÆSIDE
RECTORE MAGNIFICO,
VIRO
Nobilissimo, Consultissimo ac Excellentissimo,

DN. CHRISTIANO *Rensingh*

Jcto Amplissimo, Antecessore celeberrimo, Curia Electoralis
Consistorii Ecclesiastici, Scabinatus & Facultaris Juridicæ
Assessore gravissimo &c.

DN. Receptore ac Promotore suo omni observa-
tia devenerando.

defendet
JOHANN: RUDOLPH *Raphun*
AUTOR

Die 4. Julii.

WITTEBERGÆ,
Literis MATTHÆI HENCKELII,
ANNO M. DC. LXIII.

